Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 18(759). 1963. IV. 30

Londonas, 1963 metų, balandžio mėn., 30d.

XVII metai

JAUNIEJI DIDVYRIAI

PARTIZANŲ ŽYGIO DAINOS MELODIJA

MEČYS MUSTEIKIS

Prieš porą metų vienoje vietovėje Vokietijoje lietuvių jaunimo būrelis ruošė N. Metų sutikimą, kuriame dalyvavo ir šių eilučių autorius. Malonu buvo pabuvoti mūsų jaunimo tarpe, jį iš arti stebėti ir jausti, kaip jo krūtinėje plaka lietuviška širdis. Nemažą įspūdį padaré ypač du momentai: paskutiniąją senųjų metų minutę visi susikaupę sukalbėjo maldą, o Naujųjų Metų pirmąją minutę visi stovėdami užtraukė lietuvių partizanų žygio dainą.

Toji partizanų daina, sudainuota įžengiant į Naujuosius Metus, tiesiog simboliškai pavaizdavo mūsų jaunimo dvasinę būseną tautine prasme. Ir tai, gal būt, viso mūsų jaunimo, kur jis bebūtų, nežiūrint į jam aplinkybių padarytąsias neigiamas įtakas. Jo pasąmonėj rusena, lyg kokia ugnis, didvyriški partizanų žygiai už Lietuvos laisvę, rusena rūpestis Lietuvos likimu, ir reikšmingais momentais tas rūpestis bei noras Lietuvai pagelbėti prasiveržia partizanų dainos melodija ar panašiai.

Vartydami jaunimo spaudą, mes galime nesunkiai pastebėti, kad jaunimas savyje patriotiškumo turi, kaip ir vyresnieji. Skiriasi gal tik metodai tai tėvynės meilei išreikšti.

Jaunimas daugiur norėtų iš karto didelių žygių, tokių, kurių rezultatai tuojau būtų matomi, efektingi. Jie nebijotų net mirti už Lietuvą, kaip mirė partizanai. Jeigu, pvz., šiandien Vakaruose būtų organizuojamas lietuvių karinis dalinys iškovoti Lietuvai laisvę, tai, be abejonės, į jį stotų daug mūsų jaunimo. Ir narsiai kovotų, kaip kovojo ir partizanai, jei tokia kova būtų įmanoma.

Tačiau jaunimas daug sunkiau įžvelgia kitus kovos metodus, kurie jiems šiandien atrodo (dalinai veikiant ir ankstesniuose straipsniuose minėtoms neigiamoms įtakoms) tiesiog bereikšmiai, gal net juokingi. Tai kovos metodai, kuriuos šiandien puoselėja ir skatina vyresnieji.

Tikėjimas Lietuvos laisvę — pagrindinė sąlyga

Yra jaunimo, kurs mano, jog vyresnieji netiki, kad Lietuva bus kada nors išlaisvinta, tik veidmainingai kalba apie išlaisvinimo veiklą ir t.t. Tai netiesa! Manding, daugelis senesniųjų netiki, kad patys dar išvystų Lietuvą laisvą, nes paskutiniojo laikotarpio Vakarų-Rytų politiniai ėjimai tam didelio optimizmo neteikia. Tačiau vis tiek tiki Lietuvos ateitimi, kad ir tolimesne, šiandien dar nepramatoma. Tiki jau vien dėl to, kad Lietuva ir praeityje išgyveno nemažiau sunkius laikus, bet, atėjus patogesniam momentui, vėl atgavo laisvę. Ir tai anuomet, kada kraštas tautine prasme nebuvo toks sąmoningas, kaip kad yra dabar. Tas tikėjimas yra pagrindinis laidas Lietuvai atgauti laisvę. Žinia, vien tik tikėjimo yra per maža; jį reikia paremti ir tam tikrais veiksmais, kur jaunimas turėtų atlikti svarbiausią vaidmenį. Štai tų veiksmų pagrindinės kryptys: 1. būti patiems sąmoningais lietuviais — išlaikyti lietuvybę tremtyje; 2. būti vieningais, išlaikyti svarbiausias lietuviškas organizacijas, parapijas ir t.t.; 3. kelti Lietuvos reikalus svetimųjų tarpe.

Naujųjų laikų didvyrio kelias

Dabartinėmis sąlygomis, gyvenant emigracijoje, nėra galimybės didvyrio garbę prasmingai atsiekti mūšio lauke, partizanų eilėse ar panašiai. Tokia forma nėra galimybės šiuo laiku pagelbėti Lietuvai.

Bet yra plačios galimybės kita forma tapti didvyriais Lietuvos laisvės kovoj. Tai per aukščiau paminėtąsias tris pagrindines veikimo kryptis. Kaip jaunimas čia turėtų pasireikšti praktiškai, keletą atvejų paminėsime.

1. Pačiam gerai mokėti lietuvių kalbą, pažinti Lietuvos istoriją, geografiją, lietuviškosios kultūros pagrindinius bruožus (dvasinės vertybės aukščiau už materialines!), išlaikyti lietuviškus papročius.

2. Neatsisakyti prisiimti kad ir paprasčiausias pareigas, susietas su lietuviškąja veikla, kaip, pvz.: a) kur nėra Vargo Mokyklų, pamokyti lietuviukus lietuvių kalbos (jei patys tėvai to nesugeba), išaiškinti jiems, kad lietuvių kalba yra labai graži, sena ir kalbotyrai turi ypatingos reikšmės. Supažindinti juos su didinga Lietuvos praeitimi, partizanų žygiais ir dabartine padėtim. Išmokyti vaikučius liet. liaudies dainų ir patiems jas dainuoti; b) nuolatos dalyvauti lietuviškuose parengimuose, prisidėti prie jų programos išpildymo ir patiems ruošti. Kas pajėgia — paruošia atitinkamoms progoms paskaitas ir t.t.; c) būti aktyviais PLB apylinkių, įvairių liet. organizacijų bei politinių susigrupavimų nariais. Neatsisakyti įeiti į jų valdybas, ypač ten, kur tokias valdybas jau sunku sudaryti, kur atsiranda veikime spragų, kur jaunimo pagalba būtinai reikalinga.

3. Skaityti lietuviškąją periodinę spaudą ir patiems ją remti prenumerata, pasisakymais, korespondencijomis, straipsniais ir kt. Spauda yra mūsų lietuviškojo gyvenimo pulsas, o ją išlaikyti galime tik mes patys bendromis jėgomis. Atidžiai sekti gyvenimą pavergtame krašte ir viso pasaulio lietuvių. Pirkti ir skaityti lietuviškąsias knygas.

4. Remti lietuviškąsias parapijas ir aktyviai dalyvauti jų gyvenime. Uoliai lankyti lietuviškąsias pamaldas, kad tuo būdu lengviau išsilaikytumėme savojoj bendruomenėj, kad nepraskystume svetimųjų masėse. Žinome daug pavyzdžių iš praeities, kad net netikintieji lietuviai dalyvau davo lietuviškose pamaldose ten, kur vykdavo kova, pvz., su lenkais dėl lietuviškųjų parapijų išlaikymo. Šiandien visur, o ypač ten, kur mūsų kolonijos yra mažos, lietuviškųjų pamaldų lankymas sudaro nemažesnę reikšmę.

5. Per mūsų organizacijas ir paskirai nepertraukiamai veikti laisvojo pasaulio kraštus, žadinti jų sąžines, kad mūsų kraš to likimas nebūtų užmirštas, ir nuolatos reikalauti, kad laisvieji kraštai pagelbėtų Lietuvai laisvę atgauti, kad būtų atitaisyta baisioji skriauda.

Tai tik keletas užuominų. Praktiškam gyvenime tokios veiklos galimybių atsiras daug. Visa šitoji veikla iš paviršiaus atrodo tokia paprasta, beveik nereikšminga. Niekam ji neduoda materialinės naudos, priešingai, ji atims daug brangaus laiko. Šion veiklon įsitraukusieji dažnai bus kritikuojami, barami, peikiami, gal net pašiepiami. **Nė vienas tų veikėjų nebus paskelbtas didvyriu, gal net jų vardų niekas neminės.** Bet kaip tik **čia ir glūdi šių laikų veikėjų didvyriškumo prasmė!** Nežiūrint visų nepalankių sąlygų — veikti lietuvybei! Surasti bendrą kalbą su vyresniaisiais ir veikti (savaime suprantama, to pat turi siekti ir vyresnieji). Juk tik šitokių veikėjų dėka lietuvybė tremtyje galės pereiti iš kartos į kartą. Tik šitokios jaunimo veiklos dėka išliksime tremtyje nepasimetę tol, kol Lietuva atgaus laisvę, nors jeigu tai gal dar ir negreit įvyktų. Tokiu atveju Lietuvos istorija šių laikų jaunimą minės kaip bevardžius didvyrius, kurie **lietuvybę, perimtą iš tėvų kaip privalomą palikimą,** išnešė ant savo pečių per visą tremtį ir jos padedami padėjo atgauti laisvę Lietuvai.

(ELI)

KAS TOLIAU?

RAŠO S. KUZMINSKAS

DBLS atstovų suvažiavimas praėjo gana ramiai ir sklandžiai — atstovai išklausė pranešimų, patvirtino sąmatas ir apyskaitas, priėmė rezoliucijas ir išsiskirstė. Skirs tėsi patenkinti, kad štai finansinė krizė praėjo, kad Liet. Namų b-vė padarė 2000 svarų pelno. Nugerdami vieną ar kitą stik lelį daugiau, linkėjo Sąjungai, Namams, sau ir savo kaimynui sveikatos. „Laikykis, Antanai!" „Laikykis ir tu, Juozai! Sekančiais metais vėl susieisime..." prie durų slenksčio dar pasigirdo paskutinieji bradfordiečio žodžiai mančesteriečiui. Durys užsitrenkė. Vėl tyla namuose. Salėje šviesos užgeso, atstovai išvažiavo.

—0—

Kas toliau?! Šiais metais buvo 2000 svarų pelno, ateinančiais metais vėl gal bus 2000 sv. Tuo būdu iš viso bus 4.000 sv. Ir vis dėlto tai nebūtų atsakymas į klausimą: kas toliau?

Tiesa, turime skolų, kurios turi būti sumokėtos ir kurių sumokėjimas (tai turi būti pabrėžtinai pasakyta) vykdomas. Praeitais metais buvo visiems išmokėti nuošimčiai už paskolas ir grąžintos paskolos visiems, kurie jų pareikalavo (daugiau kaip 1000 sv.). Bet skolų grąžinimas yra tik finansinė operacija. Turint galvoje skolų dydį, ši operacija galės tęstis 10 ar 15 metų. Būtų labai klaidinga, jeigu DBLS ir Liet. Namų b-vės vadovaujamieji organai sutelktų savo mintis ir darbus ties skolų grąžinimo planais bei operacijomis.

Išbridę iš finansinės krizės ir suteikę Liet. Namų b-vei, o tuo pačiu ir DBLS-gai, pastovumą ir saugumą, mes, lietuviai, atverčiame naują lietuvių gyvenimo lapą Didžiojoj Britanijoj. Kaip ir kuo mes jį užpildysime, priklausys tik nuo mūsų pačių. Čia štai ir kyla tas klausimas: **kas toliau?** į kurį atstovų suvažiavimas, išskyrus kelias pabiras mintis, neđavė jokio atsakymo.

—0—

Jau 17 metų gyvename Anglijoj. Šių 17 metų būvyje penkerius metus kūrėmės, susikūrę 10 metų stagnavome bei bridome į finansinius klampynus ir dvejus metus bridome iš jų atgal į viltį vėl gyventi ir kurtis. Tad 12 iš 17 metų gaišome, o gaišdami silpnėjome, dezorganizavomės, beveik nustojome pasitikėjimo savimi, pradėjome ginčytis, pyktis, skaldytis, ieškoti kaltininkų dažniausiai ne ten kur reikia ir dėl visa to pradėjome pamiršti savo uždavinius ir savo paskirtį tiek savo tautybės, tiek Lietuvos atžvilgiu. Ar tai ne skaudu, ar tai ne dramatiška?

Žinoma, buvo ir kitokių priežasčių, dėl kurių mūsų lietuvių bendruomenė Didžiojoj Britanijoj susilpnėjo. Daugelis iš mūsų tarpo išvyko į Ameriką ar Kanadą, daugelis iš mūsų senstame ir, deja, jau pasenome, daugelis iš mūsų gimėm tarp Kybartų ir Londono, o kai kurie jau ir Didž. Britanijoj, o kai kurie, prisipažinkime drąsiai, iškeitėm lietuvybę į namą, mašiną, banko sąskaitas arba patogią kėdę.

Šitokios mintys, be abejo, veda į nusiminimą ir gal neviltį. Bet, įsižiūrėję arčiau į senus ir naujus lietuviško gyvenimo reiškinius lietuvių bendruomenėj, pastebėsime, kad mumyse dar slypi daug gerų norų, pasiryžimo ir ambicijos būti vertingais lietuviais ir gyventi gražiai suorganizuotoj bendruomenėj. DBLS, finansiškai persitvarkius, gali duoti reikalingas sąlygas lietuviškam gyvenimui reikštis. Klausimas belieka tik vienas: kiek mes patys dalyvausime DBLS paskirties bei tikslų vykdyme? Jeigu visi lietuviai apsijungtų ir įsijungtų į DBLS vadovaujamąjį darbą, tai mes vėl pasijustumėm esą stiprūs ir gyvi. Ir štai 1963 ir 1964 metų (iki sekančio DBLS atstovų suvažiavimo) vyriausias už davinys ir yra atgimti ir prisikelti širdimi ir darbu lietuvių tautai.

—0—

Emigracinio gyvenimo aplinka, deja, yra skurdi ir nyki, ir ji neduoda nei peno, nei sąlygų spontaniškam atsinaujinimui. Todėl prieš mus stovi įtempto ir atkaklaus darbo vaizdas, kuriam atlikti neužteks nei vienerių, nei dvejų metų. Pagaliau ir nesvarbus to darbo eigos greitis: svarbu, kad tas darbas vyktų ir kad kasmet to darbo pažanga galėtų būti atžymėta. Be to darbo ir jo pažangos DBLS, Liet. Namų b-vė ir mes visi lietuviai galvijiškai stumsimės į didelį gėdingą pavojų: dar po metų kitų tapsime turtingais skurdžiais, o lietuvių tauta išmes mus į Anglijos sąšlavynus.

Nors Anglijoj mes esame ir negausūs, bet gyvename labai svarbioj Europos vietoj. Todėl nepaprastai svarbu susiorganizuoti taip, kad būtumėm atspindžiu tų brangių lietuvių tautos vertybių, kuriomis galėtumėm gėrėtis ir būti išdidžiais ne tik mes patys, bet ir kitos Europos tautos. Mes, lietuviai, juk esame didelis europiškos bendruomenės narys, nuo Atlanto iki Viduržemio ir Juodųjų jūrų krantų. Supraskime ir įsisąmoninkime tą savo uždavinį, ir kiek jis sunkus bebūtų, kiekvienas prisidėkime prie jo vykdymo, bet netūpčiokime nepasitikėdami savim ir abejingi kitiems.

Izraelis pagerbia lietuvaitę

Kiekvienais metais Vakarų Vokietijoje yra skelbiama vadinamoji brolybės savaitė, kurios metu vokiečių spauda ir radijas iškelia nacių padarytąsias skriaudas žydų tautai ir skatina, kad vokiečiai įsisąmonintų savo tautos skolą žydams. Kovo mėn. įvykusioje tokioje savaitėje radijas kasdieną davė straipsnių visai kitokia forma kaip iki šiol: iškėlė nacių laikais skriaudžiamųjų žydų globėjų ir gelbėtojų pavardes ir jų gelbėjimo būdus. Čia buvo iškelti visų tautybių gelbėtojai: ukrainiečių vyskupas, vokietis baronas ir daugelis kitų, jų tarpe ir lietuvaitė Ona Šimaitė. Savo paskaitų per radiją ciklą pradėjo kovo 14 d. Suedwestfunk Stuttgarte Šimaitės žygdarbiais, išgelbstint apie 100 žydų vaikų Vilniuje iš tikros gheto bado mirties. Už tai buvo nacių pagauta ir pasodinta kacetan. Karui pasibaigus iš kaceto išėjo gyva. Dabar vieši su savo dukra Izraelyje, kur buvo pagerbta, kaip žydų tautos gelbėtoja, ir buvo pasiūlyta jai pasilikti Izraelyje gyventi. (VKV Inf.)

— Jugoslavijos ambasados rūsyje Londone rastas nušautas šoferis (ambasada skelbia, kad jis bus nusišovęs).

Europos ir Amerikos spaudos nuotrupos

Liudvikas Erhardas

Valdančioji krikščionių demokratų partija vieton pasitraukiančio Dr. Adenauerio kandidatu į Vakarų Vokietijos kanclerius patvirtino Dr. Erhardą. Vakarų spauda tai laiko dideliu įvykiu ir įvairiaip vertina jį. Štai britų „Daily Herald" rašo:

„Jo patvirtinimas reiškia, kad pirmą kartą po 14 metų D. Britanija Reino pakrantėje turės valdžioje tikrą draugą. Pirmą kartą po 14 metų už britus pasisakančios pajėgos Vokietijoje nebesijaus esančios atstumtos ir niekas nebestabdys entuziazmo tų politikų ir pramonininkų, kurie norėjo mus turėti Bendrojoje Rinkoje. Erhardo praeitis rodo, kad tas „guminis liūtas" viduj yra plieninis".

Švedų „Stockholms Tidningen" rašo:

„Tuo pagaliau bus baigta krizė, kuri grėsė susprogdinti didžiausią V. Vokietijos partiją. O toksai dalykas būtų nelaimė, jeigu net ir nesakyti, kad katastrofa, jaunai vokiečių demokratijai".

Su Erhardo atėjimu pasireikšiančią naują liniją pabrėžia ir prancūzų „Figaro", pažymėdamas:

„Liudvikas Erhardas yra įsitikinęs šalininkas tos nuomonės, kad Bendrąją Rinką reikia praplėsti ir į Europos Bendruomenę priimti Angliją. Jam labai tolimas yra de Gaulle'io požiūris, ir su prancūzų valstybės galva jam ypač sunku bus rasti bendrą kalbą. Žinoma, netenka galvoti, kad būtų keliamas klausimas panaikinti vokiečių-prancūzų santarvės sutartį. Tačiau taip pat aišku, kad jo veikla suks ne ta linkme, kuri tą sutartį įgalintų pasireikšti visu mastu".

Amerikiečių „The New York Times" tačiau reiškia abejonių, ar Dr. Adenaueris net ir pasitraukęs nesistengs daryti įtakos. Jis rašo:

„Erhardo lankstumas turėtų palengvinti jam bendradarbiauti su J. Valstybėmis ir D. Britanija, tačiau Adenaueris nežada pasitraukti iš politikos ir galėtų — kaip savo metu atleistasis iš pareigų Bismarkas — daryti žymios įtakos tokiame krašte, kuris pasiryžęs susiskaldyti į už amerikiečius ir už prancūzus pasisakančiųjų frontus.

Kai kurie laikraščiai iškelia ir tam tikrų abejonių, ypač turėdami galvoje būsimojo kanclerio būdą. Tarp tokių yra belgų „Libre Belgique", kuris rašo:

„Jis yra didelių idėjų žmogus, bet ne jų vykdytojas. Jis neturi nei tikram vykdytojui reikalingo šaltakraujiškumo, nei politiko nuojautos. Jis yra per daug mandagus žmogus parlamentariniam kovos laukui, ir tebesikartoja jo pykčio priepuoliai, kurie ištinka jį vis netinkamu metu. Teisingai jam duotas guminio liūto vardas".

JORDANO KARALIJOS PADĖTIS

Riaušės Jordane buvo vėl pastačiusios pavojun karaliaus Husseino sostą. Ryšium su tuo britų „The Guardian" šitaip aptaria Jordano ir jo karaliaus padėtį:

„Po revoliucijos Sirijoje ir Irake jo vyriausybė bandžiusi pasirinkti tą kelią, kuris anuos kraštus nuvedė į federaciją su Egiptu. Jis net pakeitė vyriausybę, galvodamas, kad naujoji lanksčiau tai atliks. Jis reiškė palankumą tai federacijai ir norą įstoti į ją; jis atsakė nepopuliaria laikytąją paramą Jemeno karalininkams. Tokių priemonių, kaip galima spėti, iš dalies buvo imtasi patariant J. Valstybių vyriausybei, nuo kurios finansų priklauso karalija. Tačiau visa tai nepatenkino tų, kurie labiausiai nori įstoti į arabų sąjungą, ir net parlamento, kuris nuvertė tiems užsimojimams vykdyti paskirtąją vyriausybę".

Šveicarų „Die Tat" dar toliau eina, rašydamas:

„Finansiškai neturtinga Husseino karalija gyvena iš amerikiečių ir britų pašalpų. Vakaruose dažnai jau prieinama minties, kad ar ne geriau tik būtų jaunąjį karalių išleisti pensijon, o jo karalijai, kuri šiandien yra smarkiai susiskaldžiusi, leisti pasiekti didesnės vienybės".

PRIEŠ ATGYVENUSIUS KARALIUS

Britų karalienės pusseserė ištekėjo už britų bajoro. Ta proga buvo suvažiavę pasilinksminti visokie buvusieji karaliai. Tačiau britų „Daily Mirror" rašo:

„Kas čia per reikalas? Ar čia dviejų jaunų populiarių žmonių vestuvės, ar pasižmonėjimas Europos nusigyvenusių, pensijon išėjusių, užmirštų, bet dar nepalaidotų buvusių karalių iš Ispanijos, Austrijos ir Italijos? Kodėl Aleksos ir Angaus romansas turi būti paverstas Windsoran susimetusių pabėgėlių karalių, pretendentų į sostus ir pensininkų pašėlimu? Ar čia gerovinė valstybė, ar karaliams palėbauti vieta?"

Septynios DIENOS

PAVOJINGIAUSIA VIETA

Prez. Kennedys pareiškė, kad pats pavojingiausias Rytų ir Vakarų susidūrimas vyksta Pietryčių Azijoje — Laose.

Dėl to Harrimanas išskrido į Maskvą aptarti su Chruščiovu Laoso krizės. Jis turi perduoti Churščiovui Amerikos nusistatymą dėl Laoso.

CHRUSČIOVAS PATEISINA KALBAS

Užsienių spauda pastaruoju metu dažnai kartojo, kad Chruščiovas pasitrauksiąs ne vėliau kaip po 2 metų.

Kalbėdamas Kremliuje sovietų pramonės tikūnams, Chruščiovas dabar viešai maždaug patvirtino tas kalbas, pasisakydamas, kad jam jau 69 metai ir kad jis ne begalėsiąs ilgai būti šiuo metu užimamoj vietoj.

IEŠKOMA AGENTŲ

Jordano vidaus reikalų ministeris pažadėjo gerai atsilyginti visiems tiems, kurie suteiks tikrų žinių apie užsienio agentų veiklą.

Agentai esą kalti už didžiules demonstracijas, dėl kurių buvo atsidūręs pavojuje karaliaus sostas. Uždrausta minėti, kad tie agentai buvę atsiųsti iš Egipto.

Agentai įsigabenę didelius kiekius ginklų ir apie 150.000 svarų pinigų.

ATPIRKIMO OŽIAI

Čekoslovakijos komunistų partija iš 12 savo stambiausiųjų vadų 2 pašalino iš užimamųjų vietų. Pašalinti Bacilekas ir Kohleris, kurie Stalino laikais „valė" partiją ir sulikvidavo Slanskį ir kitus.

Partijos centro komiteto posėdy už tokias pat nuodėmes buvo pakaltintas ir dabartinis ministeris pirmininkas Sirokys. Jį pašalinus, turėtų ateiti eilė ir dabartiniam partijos sekretoriui Novotnui, kuris užėmė Slanskio vietą.

NAUJA KANADOS VYRIAUSYBĖ

Naujoji, Lesterio Pearsono vadovaujama Kanados vyriausybė jau sudaryta.

Tos vyriausybės užsienių reikalų ministeris yra Paulius Martinas.

LIKO 604.637

Nuo kovo 11 d. iki balandžio 8 d. D. Britanijoje bedarbių sumažėjo 97.503.

Liko dar bedarbių 604.637, iš kurių laikinai nedirba 34.362.

MIRĖ IZRAELIO PREZIDENTAS

Sulaukęs 78 m. amžiaus, mirė Izraelio prezidentas Ben-Zvi.

Mirė vėžiu.

PO DR. ADENAUERIO DR. ERHARDAS

Vokietijos krikščionių demokratų partijos parlamentarai patvirtino kandidatu į kanclerius Dr. Erhardą, kai pasitrauks Dr. Adenaueris.

Dr. Erhardas dabar yra kanclerio pavaduotojas. Kadangi jis pokario metu, kaip ekonomikos ministeris, tvarkė krašto ekonominius reikalus, tai jam priskiriami nuopelnai už Vokietijos atkutimą.

KASTRO KREMLIUJE

Chruščiovo kviečiamas, į Sov. Sąjungą nuvažiavo Kubos diktatorius Dr. Castro.

— Varšuvoje 9 m. kalėjimo nuteistas lenkas Jan Rychlik, kuris šnipinėjęs Prancūzijai.

MIRĖ LATVIJOS MINISTERIS

Balandžio 29 d., 5 val. vakare, mirė Latvijos Nepaprastas Pasiuntinys ir Įgaliotas Ministeris Londone Karlis Zarinš.

Velionis buvo gimęs 1879 m. gruodžio 4 d. Savo 80 m. amžiaus sukaktį atšventė 1959 m.

Poniai ir ponui VOSYLIAMS,
mirus jo mylimai motinai Lietuvoje,
giliausią užuojautą reiškia
DBLS HALIFAXO SKYRIUS

POVILAS LUKŠYS

Ginant atstatomąją Lietuvos valstybę, Kėdainiai tapo nepriklausomybės atgimimo simboliu ir svarbia istorine vietove. 1919 m. vasario 7 d. prie Kėdainių prasidė jo pirmosios kautynės su Lietuvos priešais bolševikais, ir jos nulėmė Lietuvos ateitį. Taip pat prie Kėdainių mūsų jaunutei kariuomenei teko paaukoti pirmąsias kraujo ir gyvybių aukas. Ties Kalupių kaimu buvo pirmasis sužeistas Lietuvos kariuomenės savanoris Jurgis Kiaunis. Kautynėse ties Šėta sužeistas savanoris Antanas Sereika, kuriam dėl kraujo nubėgimo buvo amputuota koja. Jis yra pirmasis nepriklausomybės kovų invalidas. Ties Taučiūnų kaimu žuvo Povilas Lukšys — tai pirmoji gyvybės auka dėl Lietuvos nepriklausomybės.

Povilas Lukšys gimė 1886 m. rugpiūčio 21 d. Kazokų km., Surviliškių val., Kėdainių apsk. Jo tėvai buvo labai neturtingi, tai Povilui iš pat jaunystės jau teko sunkiai dirbti pas svetimus žmones. Vėliau jis išmoko namų statybos amato ir juo vertėsi iki įstodamas į kariuomenę. Pradėjus tvertis Lietuvos kariuomenei, Povilas palieka savo pamėgtąjį statybininko darbą ir eina gelbėti bundančios tėvynės. Savo apylinkė je suorganizuoja savanorių būrelį ir, jį ves damas, vienas pirmųjų atvyksta į Kėdainius. Vadovybė, pastebėjusi jo energingumą ir drąsą, tuoj jį paskiria Kėdainių srities apsaugos būrio būrininku. Vasario 7 d. jis jau dalyvauja pirmosiose kautynėse ir Šilainėlių km. su 8 savanoriais atremia nemažą bolševikų būrį. Vasario 8 d. su 7 savanoriais, prisidengdamas Obelės upės aukštais krantais, užėjo Aigulių km. bolševikams iš užpakalio ir rankinių granatų ir šautuvų staigia ugnimi išblaškė priešo karių kuopą. Vasario 9 d. paskiriamas sustip rintos žvalgybos (apie 17 žmonių) viršinin ko pavaduotoju ir gauna uždavinį: išaiškinti, kur yra priešas. Vykstant Šėtos link, ties Taučiūnų km. bolševikų grandinė (apie kuopos sudėties) netikėtai atidarė stiprią ugnį ir pradėjo juos supti. Pastebėję gausų priešą, vienas kitas pabūgo ir bandė trauktis atgal. Lukšys juos sudrausmino, padrąsino ir, išskleidęs į grandinę, atidarė ugnį ir išsklaidė bolševikus. Bet, nelaimei, pasireiškia vėl netikėtas bolševikų būrys, kuris pradeda šaudyti iš Taučiūnų dvaro. Lukšys ir vėl nepabūgo priešo kulkų, nesislėpdamas narsiai kovėsi ir drąsino kitus. Bet, deja, šių kautynių jam nebuvo lemta baigti. Vos paleidęs keletą šūvių, krito pakirstas priešų kulkos ir amžinai užmerkė akis. Tai įvyko 1919 m. vasario 9 d., apie 8 val. ryto, ties Taučiūnų km., netoli Juodkiškio miško, apie 2½ km nuo Kėdainių. Jo palaikai palaidoti senose Kėdainių kapinėse, ir vėliau ant jo kapo Kėdainių visuomenė pastatė paminklą. Apdovanotas Vyties Kryžiaus pirmos rūšies 3 laipsnio ordinu. Toj vietoj, kur vasario 8 d. P. Lukšys su keleta savanorių atmušė bolševikus, jo giminės (motina, seserys, brolis) gavo žemės sklypą. Kur Povilas grandinėje gulėjo, ten vėliau jo brolis nuosavybėn gautąją žemę aré. Dvaro trobesiuose, kur Povilas ėjo sargybą, vėliau buvo apgyvendinti jo namiškiai. Toji apylinkė, kur jis žuvo, buvo pavadinta Lukšia kaimu. O žuvimo vietoje vėliau buvo pastatytas savanorių trikampio ženklo paminklas, dviejų ir pusės metrų aukščio ir devynių metrų pločio. Paminklo viršuje iškalta ąžuolo šakutėmis vainikuota Vytis ir žodžiai: „1919 m. vasario 9 d., kautynėse su rusų raudonąja kariuomene, čia žuvo kareivis savanoris Povilas Lukšys — pirmoji Lietuvos Nepriklausomybės auka". Tai matome, kad lietuviai labai gražiai pagerbė pirmąjį kautynėse žuvusį kareivį.

O dabar, jeigu norime sužinoti, kaip tas lietuvio širdžiai brangias vietoves išniekino bolševikai, tai pasiklausykime, ką tuo reikalu rašė spauda:

„Bolševikai pakeitė Lukšiakaimio vardą. Lukšiakaimiu buvo pavadinta vietovė Kėdainių apskrityje, kur žuvo 1919 m. kovose su bolševikais mūsų pirmasis karys Povilas Lukšys.

„Tas vietovardis bolševikams, matyti, badė akis, kaip liudininkas lietuvių tautos kovos už laisvę. Aukščiausios Tarybos Pre zidiumo įsaku, paskelbtu 1952 m. birželio mėn. 3 d., toji vietovė pavadinta „Aristava".

„Gražus paminklas pastatytas nepriklau somybės metu jo žuvimo vietoje bolševikų jau seniai išsprogdintas". („Naujienos" 1952 m. Nr. 165).

Spaudos žiniomis, ne tik šitie čia aprašytieji, bet ir visi kiti nepriklausomybės kovas ir laisvės dienas primenantieji paminklai yra bolševikų sunaikinti. Kas lietuvio širdžiai buvo brangu ir miela, viskas išsprogdinta ir traktoriais suarta. Ir visa tai padarė žiaurusis okupantas komunistinė Rusija.

Minėdami mūsų didvyrio garbingą mirtį, būkime pasiruošę ir mes persekiojamai ir teisybės ieškančiai tėvynei paaukoti savo brangiausią turtą-gyvybę, kaip ją aukojo P. Lukšys. Baigiu poetės Audrų Duktės žodžiais:

Žinok, pasauli! Mirtis nebaisi,
kai už teisybę reikia kovot.
Tam mirties šmėkla yra klaiki,
kas užgrobimais nori pralobt.

V. Vytenietis

TRUMPA VENCLOVOS ATMINTIS

Sovietiniams Lietuvos rašytojams protarpiais užkliūva Nepriklausomos Lietuvos laikai. Tie laikai, kuriuos vyresnio amžiaus lietuviai dar gerai atsimena. Jie užkliuvo ir Antanui Venclovai (Tiesa, Nr. 74). Štai kaip jis apie tuos laikus rašo: „Kadaise, prieš 30 metų, pradedantieji rašytojai Petras Cvirka ir aš keliavome pėsti per buržuazinę Lietuvą, kurioje viešpatavo dvarininkai ir buožės, o tūkstančiai valstiečių nuo skurdo ir priespaudos bėgo į emigraciją — į Brazilijos gyvatynus".

Taip, gal ir keliavo po Nepriklausomą Lietuvą Petras Cvirka ir Antanas Venclova prieš 30 metų. Tačiau keliavau aš, kelia vo ir daugelis kitų, kurie norėjo geriau pažinti savo gimtąjį kraštą — Lietuvą. Tačiau nei aš, nei kiti lietuviai nematė tais laikais Lietuvoje viešpataujančių dvarinin kų ir buožių, kitaip tariant, tokių darbo žmonių išnaudotojų, kokių šiandien pilna sovietų okupuota Lietuva. Tiesa, buvo dva rininkų ir buožių Lietuvoje, bet tik kiek anksčiau. Jų buvo tais laikais, kai Lietuva buvo carinės Rusijos okupuota.

Jei Antano Venclovos atmintis būtų kiek ilgesnė, jis turėtų atsiminti, kad, iškovojus Lietuvai nepriklausomybę, visa Lietuvos liaudis laisvai ir demokratiškai rinko seimus. Tie išleido žemės reformos įstatymą, pagal kurį visa dvarininkų žemė buvo nusavinta ir išdalyta tiems, kurie ją savo rankomis dirbo, o ir tiems, kurie ją atgynė nuo tų, kurie anais laikais norėjo Lietuvą okupuoti.

Antanas Venclova turėtų dar atsiminti, kad, šalia lenkų ir bermontininkų ir raudo noji armija veržėsi į Lietuvą. Tik Lietuvos liaudis juos nuo tų užmačių sulaikė. Jie išvijo iš Lietuvos ir raudonąją armiją su jos politrukais ir katiušomis.

Kas kita dabar. Kai jis dabar keliavo per sovietų okupuotąją Lietuvą, tikrai ma tė dvarus, sovietiniais kolchozais vadina mus, matė dvaruose baudžiauninkus, vadi namus kolchozininkais, kurie ten neša sun kią sovietų įvestąją baudžiavą. Ir jis džiau giasi tokia padėtimi! Mat, ir jis dabar priklauso tai kategorijai žmonių, kurie visokiais būdais išnaudoja Lietuvos liaudį.

Jam užkliuvo ir nepriklausomos Lietuvos laikų emigracija. Taip, labai daug žmo nių emigravo tada, kai Lietuvą buvo oku pavusi carinė Rusija, daug emigravo ir Nepriklausomybės laikais. Tai visai natū ralu. Paprastai žmonės keliauja ten, kur jie tikisi geriau rasti.

O dabar?

Ir dabar iš okupuotos Lietuvos vyksta emigracija, gal net ir didesnė, kaip buvo Nepriklausomybės laikais. Bet dabar lietu viai emigruoja tik ten, kur jiems nurodo sovietinė komunistų partija. Pasirinkimo nėra: arba begaliniai Sibiro plotai, arba Kazachstano dykumos, arba Karelijos miš kai. Žmonės savo noru emigruodavo nepri klausomos Lietuvos laikais. O dabar spren dimus daro komunistų partija ir NKVD: jie nusprendžia, kas turi emigruoti ir kur emiguoti. Laisvos emigracijos ten iš viso nėra.

J. Girdys

MOTINOS DIENA

Brangioji Lietuvė-Motina,

Kai nuostabusis pavasaris gražiausiais žiedais papuošia gamtą, mes švenčiame visą gegužės mėnesį mūsų dangiškąją Motiną Mariją. Gamtos grožis puikiai primena mums tą dangaus Leliją — amžinojo Grožio Karalienę, kuri savo kančia ir meile atnešė pasauliui naują gyvenimą ir Išganytoją — Jėzų Kristų.

Katalikų Bažnyčia tą mūsų meilę dangiškajai Motinai jau seniai aprobavo ir jos garbinimą įvedė liturgijon. Vykdydama Dievo įsakymą: „Gerbk savo tėvą ir motiną, kad būtumei laimingas ir ilgai gyventumei", Bažnyčia ypač pabrėžia mums mū sų pareigas ir žemiškajai savo motinai. Vaikų meilė motinai yra šventas dalykas ir tikroji dorybė. Nenuostabu tad, kad Baž nyčia pirmąjį gegužės mėnesio sekmadienį švenčia kaip Motinos Dienos šventę. Mes skubame tą dieną pasveikinti savo moti ną, jai padėkoti, džiaugsmo padaryti, savo menkutes dovanas įteikti. Skubame pas ją su meile, bet patys paskęstame jos meilėje. Nuoširdžiausi mūsų padėkos žodžiai yra skurdūs, gražiausios gėlės jai per menkos, nes neįmanoma pilnai įvertinti motinos, kaip neįmanoma papuošti pavasario. Ji pati yra gyvenimo pavasaris, nes ji yra žmogiškosios gyvybės šaltinis, iš kurio te ka atnaujinanti srovė. Ji yra Dievo kūry bos perlas, nes jos asmenybė, kaip jūroje perlai, kyla iš kančios. Lietuvis tai išreiš kia savo dainoje: „Tu mano motinėle, mo čiute sengalvėle, gana pavargai, gana pail sai, kol mane užauginai!"

Motinos meilė betgi tai laiko tik antra eiliu dalyku. „Ji viską pakelia, viską pa kenčia, niekados nesiliauja, neieško sau naudos"... kaip sako šv. Povilas savo laiš ke. Tai patvirtina ir rašytojas Wallace: „Kadangi Dievas nematomas ,tai jis sukū rė mums motiną, kurioje atsispindi Jo mei lė". Motinos meilė yra tikrai dieviškosios meilės spindulys!

Už tai motinos diena, kaip nepriklausomybės metais Lietuvoje, taip ir dabar visų lietuvių yra mėgiama ir branginama, nes iš tikrųjų lietuvė motina mūsų tautos gyvenime ir istorijoje turėjo ir tebeturi didžiausios reikšmės. Ji ne tik Lietuvos vaikų auklėtoja, bet ir tikroji lietuvių krikščioniškosios kultūros kūrėja ir ugdytoja. Iš kartos į kartą ji perdavė savo vaikams ne tik tautinio grožio pajautimą, dainos meilę, bet taip pat visas religines, dorovines ir visuomenines dorybes: pagarbą žmo gui, užuojautą nuskriaustajam, Dievo ir ar timo meilę, skaistumą, darbštumą, švieses nio gyvenimo troškimą ir laisvės meilę. Ji davė Lietuvai savanorius, kurie jos ir sa vo krauju atpirko Lietuvai Nepriklausomybę. Ji pagimdė mūsų laikų partizanus, kurie iš motinos gautą laisvės vertę, tikėjimo turtus, tautines tradicijas gynė iki pas kutinio kraujo lašo. Lietuvė motina mūsų tautai yra karžygė ir šventoji, nes ji yra Kražių, Širvintų, Radviliškio, Žemaitijos, Aukštaitijos, Suvalkų kovotojų, knygnešių, savanorių, partizanų motina!

Už tai lietuvė Motina nepatinka dabartiniams Lietuvos valdovams. Ji yra tikroji kliūtis komunizmo įsigalėjimui Lietuvoje. Todėl lengvai suprantami komunizmo puo limai prieš šeimos židinį ir motinos auklė jimą. Kol lietuvė motina taip ištikimai gins savo vaikų sielas ir ugdys juose tėvy nės meilę — komunizmas negalės laisvai viešpatauti Lietuvoje.

Motinos dienos proga melskime Aukš čiausiąjį ir mūsų galingąją Užtarytoją Mo tiną Mariją suteikti lietuvei Motinai dan giškos pagalbos ir jėgų jos tokioje kilnioje ir svarbioje misijoje.

Roma, 1963. **Mons. CleRas**

REKOLEKCIJOS

Šiais metais, nors ir pavėluotai, rengia mos Š. Anglijos lietuviams katalikams re kolekcijos, kurias sutiko pravesti kun. Dr. Stp. Matulis, MIC. Prašydamas ko gausiau siai rekolekcijose dalyvauti. Jų tvarka:

NOTTINGHAM — gegužės 11 d., 11.15 val. išpažintis ir pamaldos; 4 val. p.p. — kon ferencija. Gegužės 12 d., 12.15 val. — pa maldos.

HALIFAX — gegužės 14 d., 7 val. vak. iš pažintis ir pamaldos St. Columba bažn.

KEIGHLEY — gegužės 15 d., 7 val. vak., St. Anne bažn.

HUDDERSFIELD — gegužės 17 d., 7 val. vak., St. Joseph's bažn.

ROCHDALE — gegužės 18 d., 11 val. ryto.

BRADFORD — gegužės 18 d., 4 val. p.p. konferencija ir išpažintis; gegužės 19 d. — 12.30 val.

LEEDS — gegužės 19 d., 3 val. p.p. H. Ro sary bažn.

Tie, kurie vakarinių pamaldų metu nо rės priimti Šv. Komuniją, prašomi tris va landas prieš tai nieko nevalgyti.

PAMALDOS

BRADFORD — gegužės 5 d., 12.30 val.

Persispausdiname naudodamiesi leidėjų — ALSS LF — maloniu sutikimu.

Tautų kapinynas Sibiro tundroje

H. TAUTVAIŠIENĖ

(6)

Lauke sukietėjęs sniegas, iškilęs virš barako, kaip kalno ketera, nusitiesė į tolį. Stogo nematyti. Prie daugelio durų nebu vo priemenių. Mūsiškėje priemenėje vėjas privarė sniego net iki lubų. Kad vėjas neužkimštų išėjimo, sniego kalne kasėme vingiuotus urvus, bet ir tas nepadėjo. Pagaliau sunku buvo susirasti įėjimas iš lauko pusės į mūsų baraką. Mažame ir siaurame prieangyje suledėjusiame sniege išsikirtome laiptus iki lubų. Pašalinę lubų len tą, turėjome išėjimą pro lubas. Šį išėjimą išeidami užsklęsdavome. Ant stogo sniegas neišsilaikydavo; vėjas jį pūtė ir nešė tolyn. Durys buvo padarytos nemokšų — jos at sidarydavo į lauką. Prie jų suneštas sniegas neleisdavo išeiti iš barako.

TRYS MĖNESIAI POLIARINĖJE TAMSOJE

Spalis ir pas mus

Atėjo didžioji spalio revoliucijos (lapkričio 7) šventė. Išvakarėse direktorius Sereda, NKVD atstovų Novikovo ir Vino kūrevo lydimas, pirmą kartą aplankė ver gų barakus. Direktorius, tų dviejų raudon skruosčių lydimas, ir pas mus įšliaužė pro priemenės lubas. Jie vilkėjo kailiniais, jų galvas dengė žvėries odos puikios ausinės kepurės. Jis mūvėjo šunų odos pirštinėmis iki alkūnių ir avėjo stirnų odos batais iki pilvo. Taip apsirengę, iki soties ko nori pa valgę, kurį laiką jie galėjo ir čia gyventi, apledėjusių rąstų nameliuose su geromis krosnimis, turėdami daugybę vergų. Jie sustojo prie durų, nes nebuvo vietos toliau eiti.

„Kokie jūsų pageidavimai, ko trūksta, kodėl nepapuošėte sienų kilimėliais? Nega lima taip apsileisti" — kalbėjo atėjusieji viešpačiai. Į tas tuščias ir mūsų akivaizdo je ciniškas kalbas niekas neturėjo jėgų at sakyti. Viena motina pasiskundė neturinti vaikams aprangos, bet svečiai tuoj apsisu ko ir išropojo pro lubas.

Tuomet prie lubų dar spinksėjo skardi nė lemputė be stiklo. Mūsų patalpų išvaiz da buvo baisi ir pasišlykštėjimą kelianti, bet mūsų „svečių" tat visai nejaudino.

Ir NKVD atstovas (enkavedistas Michai lovas), poliarinių naktų veltui nepraleisda vo. Vėlyvo poilsio laiku kviesdavosi čia vieną, čia kitą pas save pokalbio. Klausi nėdavo, apie ką barakuose žmonės kalba, kuriuos jiems įdomius vergus iš mūsų tar po pažįsta. Paaiškindavo, kokius darbus teks dirbti pavasariop. Paaugliai po tokių pokalbių grįždavo įgrasinti. Jiems grie žčiausiai buvo uždrausta pasakoti, apie ką buvo kalbėta. Jie bijodavo ir ilgai tylė davo.

Spalis ir pas juos

Naujai įsteigtosios Trofimovsko vergų stovyklos administratoriai pirmą kartą čia atšventė savąją spalio perversmo šventę. Kilmingieji ir tikrieji komunistų partijos nariai — „darbininkų valdžios atstovai" pirmąją žiemą lietuvėmis moterimis nepasitikėjo ir jų į namų apyvokos darbus nei mdavo: ilgiau kaip 20 metų Sovietų Są jungoje gyvenusios, nors tąją pat vasarą, tik kiek anksčiau už lietuves į čia atvež tos, suomės buvo daugiau pasitikėjimo įgi jusios. Jos tad kartais papasakodavo, kaip vergų viešpačiai švęsdavo spalį. Vėliau kai kam ir iš mūsiškių tekdavo arčiau iškil mių vietos pabuvoti. Tad savo akimis ma tydavome įsismaginusius vergų stovyklų tvarkytojus.

Mes dar netesėjome pastatyti patalpų klubui. Todėl šį kartą „kilmingieji" rinko si pas žvejybos prekybos direktorių (di rektor Rybtorga), kuris turėjo šilčiausias patalpas. Be to, šis direktorius valdė san dėlius, kuriuose buvo sudėtos Amerikos prekės: įvairūs skanėstai, tikros vilnos juodai dažytos gelumbės rietimai ir įvai rios kitos gėrybės.

Lauke beribiuose tundros plotuose siau tėjo žvarbi, vėjuota poliarinė naktis. Toli, labai toli, už tūkstančių kilometrų nuo Trofimovsko, gindami Rusijos užnugarį, skurdo milijonai kolchozninkų. Altajuje bebūdami, mes girdėdavome jų nusiskun dimus: — „kovojame už skurdą ir badą!"

O dabar čia, pas Trofimovsko Rybdirek torių, šitaip atrodė: daug žvakių apšviečia neseniai iš kvepiančių apskritų rąstų pasta tytų direktoriaus patalpų sienas, nukabinė tas žymių partijos vadovų atvaizdais, o ant ilgos, čia pat kabančios raudonos medžia gos juostos išrašyta daug Stalino pamoky mų „draugams". Šį vaizdą papildė kažin kurios lietuvės spalvingas rankdarbis, ku rį ji iškeitė į duonos kąsnelį, kad nuo bado apsigintų. Direktoriaus lova apklota dry žuota Amerikos gamybos flanelės antklo de. Stalai apkrauti Amerikos gamybos ska nėstais, vietinių medžiotojų sumedžiotais „turpanais" (ypatinga laukinių ančių rū šis), laukinių žąsų kepsniais, spirito bon komis, kiek parūkytos riebios žuvies už kandžiais ir juodos ikros dubenėliais. Mo lio plytų krosnis, gausiai iki liepsnų kūre nama, skleidžia malonią šilumą. Prisimenu šiuos rinktinius svečius: vyriausias NKGB (valstybės saugumo) viršininkas, tokio pat laipsnio NKVD (vidaus reikalų m-jos) atstovas, žvejybos įmonės direkto rius su savo padėjėju, sandėlių prižiūrėto jas, prekybos įmonių vyresnieji buhalte riai, vyriausias žvejybos instruktorius, tinklų dirbtuvės vedėjas (mažai raštingas, bet aukštas pareigūnas komunistų partijo je, mane be jokio pagrindo pavaręs iš tink lų dirbtuvės), žvejybos inžinieriai, partor gai (išmokslinti komunistai-organizato riai), mūsų dantų gydytoja, įvairūs techni kai, Trofimovsko ir kitų salų žvejybos skyrių vedėjai, planuotojai, du mokytojai, visi su žmonomis bei sužadėtinėmis, visi, kaip vienas, partijos nariai. Svečiai-vyrai visi švariai nusiskutę, tik Mavrin ir planuo tojas barzdoti. Lietuvis siuvėjas Tamulio nis tuo metu dar statė Trofimovską (jo vai kai tuomet gulėjo ant narų nusilpę, ir dar nebuvo pradėjęs jiems siūti). Todėl visi mūsų ponai kol kas dėvėjo nublukusius švarkus su stalinine apykakle arba žalsvos spalvos „gimnastiorkas".

Ir moterys buvo labai paprastai apsiren gusios. Kai kurios ant pečių buvo užsime tusios lietuvių moterų šilkines skareles ir ant rankų užsimovusios šveicariškus laik rodėlius. Bet pirmąją žiemą iš vergių įsi gytus daiktus tos moterys kita nuo kitos slėpdavo.

Iškilmių aktas buvo atliktas vergų sto vyklos raštinėje, o čia vyko „iškilmingas priėmimas". Pirmąjį tostą — spirito pri piltą arbatinę stiklinę — pakėlus, visi su kilo, nes buvo geriama „už Staliną ir už gimtinę" (Vypjem za Stalina, za rodinu!). „Ir vėl įsipilsim ir išgersim" (Vypjom i snova naljom). Svečiai gražiai vaišinosi prie skanėstų apkrautų stalų. Rusų papro čiu, gerdavo gryną spiritą iš arbatinių stik linių; šio skysčio išgėrusieji tuojau užger davo gurkšnį vandens ir pauostydavo duoną.

Po antros išgertos arbatinės stiklinės spi rito iš galingųjų krūtinių išsiveržė nelabai sklandžiai sudainuotas Internacionalas. Tai buvo ciniškas pasityčiojimas iš šios proletarų giesmės:

„Sukilk, pasmerktas prakeikimui, pasau li bado ir vargų! Tiesa ugningai veržtis ima iš tamsumos žiaurių nasrų; Iš kelio traukitės skriaudėjai, vergų kariuomene, pabusk!.."

Jiems nė į galvą neatėjo, kad Internacio nalą giedojusieji patys buvo čia sutelktų vergų skriaudėjai ir didžiausi jų išnaudo tojai.

Po to buvo dainuojama „Kada draugas Stalinas ir pirmasis maršalas į kovą mus pašauks" (Kogda tovarišč Stalin i pervyj maršal v boj nas pozoviot). Ir ši daina bu vo sudainuota nevisai sklandžiai.

Nors patalpose vietos buvo ne perdau giausiai, bet kai kurie iš svečių pasileido šokti „trepaką". Duslus buvo šokikų trep sėjimas. Mat, dėl didelio šalčio šokėjai avėjo veltiniais. Nedidelio ūgio storoka krautuvės vedėjo žmona, užsirišusi lietu vės šilko skarelę ant pakaušio, viena pati šoko „lezginką". Šią moterį gerai pažino jau. Kartą stovėjome krautuvėje ilgiausio je eilėje, laukdami duonos: buvome sušalę, nuplyšę, dvokią, mieguisti, nuvargę; tuo laiku atsidarė antrosios durys į krautuvę, kuriose pasirodė tos „ponios" tarnaitė, no rėjusi su krautuvės vedėjo žmona pasitarti dėl pietų gaminimo. Ši „ponia', lyg pasity čiodama ir alkanus erzindama, kad visi gir dėtų, įsakė: „Pridėk svogūnų, pridėk jų daugiau". Tai buvo aiškus pasididžiavi mas iš mūsų — nuskurdėlių. Mes tų Ame rikos daržovių negavome, nors cinga jau siautėjo vergų barakuose, o šiai bado ligai gydyti svogūnas yra tikras vaistas.

Gerdami spiritą arbatinėmis stiklinė mis, svečiai greit įkaušę išvirto, kaip pa kirsti: vieni čia pat ant grindų, kiti suvirto į lovas. Todėl balius neilgai tęsėsi. Mūsų viešpačiai ne taip svečiavosi, kaip mes, „liaudies priešai". Mes, kaip buvome dar laisvi, svečiuodavomės, šnekėdavome ir dažnai pajuokaudavome. Čia to nebuvo.

1947 m. man, atkeltai iš Sagilacho į Tro fimovską, dar kartą teko stebėti pirmosios gegužės šventės iškilmes. Tuomet J., kaip reikalingas ir nagingas meistras, buvo ga vęs kambariukštį mediniame pastate. Jo sū nus dirbo kolchoze „Rybak" Bobrovsko sa loje. Į šventės iškilmę (už įžangos moke stį) buvo pakviesti visi „ponams" reikalin gi ir stipriausi vyrai. Kviestųjų tarpe bu vo ir J., bet jis greit iš iškilmių grįžo. Mes, moterys, apipylėme jį įvairiausiais klausi mais, kaip mūsų ponai linksminasi.

„Kai aš įėjau į šventės patalpas ir pama čiau už stalų sėdinčius mūsų viešpačius, man kažin kodėl pasivaideno, kad aš čia matau NKVDstus. Vienas jų pasakojo, kad mes (t.y. varu čia atgrūstieji vergai), esą, padėję frontui ir Raudonajai Armijai. Visi čia buvusieji partiečiai vilkėjo minkštos vilnos puikaus Amerikos dirbinio juodos spalvos mūsų Tamulionio pasiūtas ilgiau sias ‚gimnastiorkas' ir buvo su ‚galife' kel nėmis. (Rusai ypač didžiavosi tomis Ame rikos gamybos minkštomis vilnonėmis me džiagomis)".

Klausėme meistro, kaip partorgo žmo nai tiko vergės-lietuvės K. šilkinė suknelė, kaip ir ar gražiai kita lietuvė D. sudėjo plaukus ir ar gracingai šoko mokyklos ve dėja — „Zauuč"? Meistras J., numojęs ran ka, tęsė savo pasakojimą.

„Anošinas (Rybzavodo direktorius) gu lėjo girtas girtutėlis, o ‚Zauuč', glostydama jo pliką pakaušį, jam dainavo. Šlykštu pri siminti tos begėdiškos dainos turinį — pas kutinis valkata girtuoklis išraustų jos klausydamas. Ir tokios žmonių atmatos pasiryžo perauklėti, mus mokyti ir vesti į jų ‚šviesius komunizmo rūmus", — karš čiavosi meistras, pasakodamas savo įspū džius.

(Bus daugiau)

Mano viešnagė Amerikoj (1)

RAŠO **DR. JONAS GRINIUS**

Vis labiau tolstu nuo Amerikos krantų, bet mintimis dar vis grįžtu į ją. Ir laivas „France“, kuris veža mane į Europą, kartais skatina sugrįžti. Juk jis — vienas šių dienų technikos grožybių ir pažibų, kokių teko matyti Amerikoj. Tas puošnus laivas toks milžiniškas, kad net okeano bangavimas neįstengia jo įsiūbuoti. O laivas vežasi gal kokius 2.000 asmenų su jų gausiu bagažu ir viską, ko reikia jų patogiam gyvenimui. Tame plaukiančiame mieste (jo dvi elektrinės jėgainės pagamina energijos, kuri aptarnautų 10.000 asmenų miestelį) yra tiksliai apskaičiuota kiekviena stambmena ir smulkmena, kad keleiviams būtų patogu, nenuobodu, švaru ir šviesu. Ši technikos pažiba, „France“ laivas, man ir primena kitą savotišką technikos stebuklą — džetą — sprausminį keleivinį lėktuvą, kuriuo teko porą kartų pasinaudoti Amerikoj. O tas milžinas paukštis nešė mane ir šimtą su viršum keleivių nuostabiu greičiu aukštai viršum debesų. Bet nei to greičio, nei tos aukštybės negalėjai jausti, jei nežiūrėjai pro langą. Sėdėjai tame „paukštyje“, kaip traukinio vagone, bet nejautei jokio trinksėjimo — tik virpėjimą, kaip milžiniško laikrodžio širdies, kaip „France“ laive, kuris „gyvas“ dieną ir naktį, kai tu miegi, skaitai, valgai, vaikštinėji, žiūri kino ekrano bei televizijos, arba meldiesi gražioj koplytėlėj. Džeto lėktuvas stebindavo mane savo judesio galybe, kai jis atsiplėšdavo nuo žemės ir greitai kildavo į orą, kad iš Detroito arba Chicagos už kokios pusantros valandos atsidurčiau New Yorke vėl gerų draugų globoje. „France“ šitaip nuostabiai erdvės neryja. Bet koks majestotingas jo energijos patvarumas, kaip ji tobulai paskirstyta visam „organizmui“, kokį neįsivaizduojamą krovinį gabenasi, kad visi to plaukiančio miestelio gyventojai per penkias dienas jaustųsi, kaip puikiausiame viešbuty! Todėl nekartą klausiau, kur daugiau žmogiško genijaus proto ir darbo tobulumo, džeto lėktuve, ar „France“ laive? Ir nemokėjau atsakyti, nes jiedu abu panašios technikos pažibos — vienas amerikietiškas, antras europiškas, ir abu klusniai tarnauja žmonėms. Ir man patarnavo. Be jų nebūčiau taip lengvai pajėgęs aplankyti ir pamatyti tiek daug mielų, seniai beregėtų, veidų ir naujų pažįstamų susirast, jų draugiško paslaugumo ir gerų širdžių aukų pajusti, tiek daug įspūdžių ir minčių patirti. Technika man padėjo atgaivinti daug svetimo ir lietuviško pasaulio, kurį tepažinojau abstrakčiai, iš laikraščių, bet neįsivaizdavau konkrečiose smulkmenose.

Per keturis su viršum mėnesių (1962. VII.26-XII.6), praleistus Amerikoj ir Kanadoj, ilgiau ar trumpiau buvau sustojęs 31 vietoj, paskaičiau 38 paskaitas ir nemažai pasakiau trumpesnių kalbų susirinkimuose, posėdžiuose, per radiją, mačiau nemažai miestų, muziejų ir žmonių. Bet ar pažinau tuos milžiniškus kraštus, Kanadą ir Ameriką? Be abejo, kad daug svetimųjų konkretybių nepažinau, nes man pirmiausiai rūpėjo lietuvių gyvenimas ir jų kultūrinis stovis. Bet būtų neteisinga sakyti, kad nepažinau Amerikos apskritai. Juk mačiau ir stebėjau ne tik muziejus (kur daug Europos meno šedevrų), bet ir žmones gyvenime — gatvėse, krautuvėse, valgyklose, autobusuose, traukiniuose, lėktuvuose, požeminiuose traukiniuose, bibliotekose, dalyvavau vestuvėse ir laidotuvėse, buvau bažnyčiose, ligoninėj, spaustuvėse; buvojau daugelio lietuvių butuose, mokyklose, lietuvių laikraščių redakcijose, vienuolynuose, klebonijose, su šimtais lietuvių susitikau per paskaitas, susirinkimuose, stovyklose, studijų dienose, su jais kalbėjausi apie jų gyvenimą, darbus bei laimėjimus, rūpesčius ir nelaimes. Taigi per juos nemažai pažinau ir Amerikos, o ką žinojau anksčiau, konkrečiai patikslinau.

TARP JAV IR KANADOS

Ar nustebino mane Amerika ir Kanada? Iš dalies taip, iš dalies ne. Stebino mane Amerikos ir Kanados plotai, nedirbamos žemės plotai net Amerikoj, didžiuliai nuotoliai, tarp kurių be automobilio dažnai jautiesi bejėgis, bet nenustebino, kaip stebino Chruščiovą, tų kraštų geri keliai. Vokietijos gatvės ir autostrados siauresnės, bet neblogesnės. Amerikos autostrados ir greitkeliai, kurie perskrodžia miestus, yra platesni, susikryžiavimuose autostrados prašmatniau išraitytos ar iškeltos, susisiekimas, ypač sunkvežimių trafikas, didesnis, ir tiek. Stebino mane Amerikos materialinių gėrybių perteklius, pramoninės gamybos gausybė, kurios liudija apie krašto galybę, bet nestebino dirbtuvių ir fabrikų vaizdas. Kas matė Vokietijos Ruhro krašto dūmtraukius, dieną ir naktį spiaudančius dūmus ir ugnį, tam fabrikai JAV Rytų pakrašty, Detroite ir Gary nebesukelia pasibaisėjimo nuostabos. Gal kiek maštabai didesni, gal daugiau netvarkingos nešvaros, didesnis užesys ir bildesys, gal labiau norisi tas nešvarias galybes pavadinti Babilonu. Ypač babilonišką įspūdį palieka New Yorkas su savo automobilių bei sunkvežimių gatviniu triukšmu, nešvariais priemiesčiais ir apleistais požeminiais traukiniais. Iš New Yorko aerodromo nuskridęs lėktuvu į Kanadą, savaime pasakai: jau nebe Babilonas! Kanadoj šiek tiek tempas lėtesnis, gyvenimo stilius europiškesnis. Jos gražiausias miestas — Montrealis. Bet lietuviai kažin kodėl jo nelabai mėgsta, mieliau traukia į negražų Torontą. Nors čia lietuvių intelektualinių pajėgų mažai, bet jie Toronte kompaktiškiausi, gal labiausiai išlaikę savo lietuvišką veidą — jų bažnyčiose pamaldos kaip Lietuvoj, jie labiau stengiasi išlaikyti lietuvių krikščioniškas tradicijas (pvz., Kristaus Karaliaus šventė tebuvo iškilminga, atžymėta specialiomis Akademijomis, tik Toronte ir Hamiltone, kai tuo tarpu visoj Šiaurės Amerikoj ji tebuvo eilinis sekmadienis). Be abejo, tai buvo tikrai lietuviškų parapijų nuopelnas.

Abi lietuvių parapijos Toronte — gyvi, spinduliuojantieji kultūros židiniai. Jų klebonai su savo veikliais kunigais-padėjėjais visur eina, dirba, padeda ir pataria kitiems. Dėl to Torontas lietuviškumo atžvilgiu — rimtas konkurentas Chicagai, nors jis neturi savo parapinių mokyklų ir tokio židinio, kaip Jaunimo Centras Čikagoj. Kanadoj lietuviai gyvena neblogiau negu JAV, nors uždarbiai Kanadoj menkesni. Jie čia turi savo turtingų ūkių, patogių namelių miestuose, automobilių, nuosavų vasarnamių, o kai kurie imituoja Lietuvos bajorus — šeštadieniais-sekmadieniais vyksta medžioti. Tuo paseka ir JAV lietuviai. Mačiau, kaip žymus asmuo, nekartą uždirbąs iš lietuvių kultūros, iš Čikagos atvykęs į Wasagą, kur vyko LF bičiulių studijų savaitė, pasielgė bajoriškai: „nesusigundęs“ nė viena paskaita, jis greit išvyko medžioti ar žuvauti, kai tuo tarpu kiti Wasagoj vasarojusieji lietuviai gausiai dalyvavo paskaitose. Apskritai Kanados lietuviai dar vis žvalgosi į JAV ir ten po truputį išvyksta. Man sakė, kad juos ten traukiąs doleris, kuris JAV yra šiek tiek riebesnis.

Pykau ant Kanados lietuvių, kad jie nepalaiko Kanados prancūzų, beveik be išimties katalikų, kuriuos, kad ir turinčius autonomiją, spaudžia anglai su savo kalba ir amerikiečiai su savo kapitalais. Todėl Kanados prancūzai nori prie savęs pritraukti ateivių mažumas, stengiasi joms padėti, Montrealy padeda lietuvių šeštadieninei mokyklai, bet lietuviai jiems solidarumo nerodo, prancūziškai nesimoko, verčiau savinasi „bajorų“ anglų papročius, nors Lietuvos interesai kitokie. Kai kuriems Kanada nepatinka ir todėl, kad sekmadienį visos svaigalų krautuvės ir smuklės uždarytos. Visi vieši baliai Toronte turi baigtis 12 valandą nakties. Nors tai nevisada patogu, bet tai sutaupo daug pinigo ir sveikatos žmonėms. Nepatenkintieji, matyt, to nesupranta ir svajoja apie didesnę laisvę JAV, kur galima pasigerti prie kiekvieno kampo. Tiesa, ir čia už automobilio sudaužymą neblaiviame stovy teismai griežtai baudžia, arba nusikaltėlis turi pakloti gerą sumą dolerių advokatui, kad šis nusikaltimą kaip nors nudailintų.

AMERIKOS MIESTAI

Nors Kanados Montrealio ir JAV Washingtono miestų centrai europiški ir gražūs, bet man stipriausią įspūdį paliko New Yorkas. Jo dangoraižius buvau matęs filmuose kine. Bet, tik atsistojęs ant savo kojų tarp milžinų masės, kur keli ar keliolika yra sulipę į krūvą ir vienas už antrą didesni, tepajunti jų galingą didybę ir savotišką retą grožį. Nors tie dangoraižiai architektūrinio meno atžvilgiu neturi nieko ypatingo, tačiau jų švarios, tiesios ir galingos masės imponuoja ir stebina. Tik bevažinėdamas po Ameriką supranti, kad tie New Yorko milžinai yra visos Amerikos platybės, jos didelių turtų, jos pramonės, viešbučių, bankų simboliai. Tai amerikiečių pasaulietiškos šventovės, kurios aukščiu toli pralenkia šalia jų stovinčią šv. Patriko katedrą. Tarp šitų dangoraižių judą žmonės — tik skruzdės, o automobiliai — tik spalvotos judančios dėžutės. Tas didesnių ir mažesnių dangoraižių susikaupimas į masę, kylančią aukštais ir bokštais, palieka vienkartinį įspūdį, kokio negalima patirti jokiame Europos didmiesty. Ir drauge koks mažas jame pavienis žmogus, ypač tas, kuris su tuo babilonišku didmiesčiu nėra apsipratęs!

Bet toks galingas atrodo tik vienas New Yorko centras, Mannhaten. Kiti Amerikos miestai žymiai kitokesni. Paprastai jų centruose New Yorko pavyzdžiu yra keli dangoraižiai, bet jie mažesni nei N. Yorke, nekompaktiškai sulipę, kai kur vieniši, lyg rudenį pasiklydę gandrai. Tik Detroite mačiau vieną lengvą, originalų, lyg bičių korius imituojantį dangoraižį, o Čikagoj dėmesį patraukė du visai ne ketvirtainiški, bet apvalios formos milžiniški namai. Tai įdomus užsimojimas šituose dangoraižiniuose spiraliniuose cilindruose sutelkti ne bankus ir biurus, bet ištaigingus gyvenamuosius butus. Sako, kad šitaip mėginama sulaikyti turtingesniuosius žmones nuo bėgimo į tolimą užmiestį ir kad miesto vidury neįsivyrautų vienų juodukų kvartalai.

(Bus daugiau)

KASDIENIŠKOS SMULKMENOS

Mielas Redaktoriau,

tur būt, gerai, kad išjudėjo Petras Mašalaitis (aš nenoriu čia didžiuotis ir sakyti: tur būt, gerai, kad man pasisekė jį išjudinti) ir papasakojo, kokių nuopelnų turi londoniškiai lietuviai, ypač scenos menui.

Pagarba jam už tai, kad papasakojo.

Tik dėl jo to laiško turėčiau porą pastabėlių.

Pirmiausia — dėl rašymo tono. Argi ne P. Mašalaitis neseniai per „Europos Lietuvį“ sakė Dr. Valteriui: daugiau kontrolės plunksnai ir žodžiui!? O jeigu jis taip sakė, tai išeina, kad Dr. K. Valteris jį yra užgavęs. Tačiau štai gi pats P. Mašalaitis dabar įtarinėja, kad Jonas bene bus kur nors pakeliui į planetą, kad jis yra aukštybėse ir yra kviečiamas iš jų nusileisti į žemybes. Jeigu aš ir Jonas, tai vis tiek Jonas, o ne uzbonas. Apie uzboną (arba lietuvišką ąsotį) galima sakyti, ką tik nori, jam nei šilta, nei šalta. O Jonas gali pasijusti nei į planetas skrendąs, nei aukštybėse esąs, o taip pasijutęs gali švariai atsišaudyti tokiais pat perliukais (o visokių perliukų juk yra lietuviškame žodyne, ir jais pasisvaidyti nėra labai sunku; manau, kad ir Jonas sugebėtų tai padaryti). Tačiau kas gi iš to išeitų? Nuo pagrindinių dalykų nukryptume į pigų apsisvaidymą žodžiais. Dėl to atsisakau šitokios pigybės ir P. Mašalaitį kviečiu atsisakyti. Manyčiau, kad ginčui užtenka ir argumentų, kad perdėtos puošmenos nereikalingos, ypač tada, kai kalbama apie konkretų asmenį.

Antras reikalas — tai mes gi kalbame ne apie tuos pačius dalykus. Niekada nė nebandžiau priekaištauti P. Mašalaičiui, jo vaidintojams, chorui ar šokių grupei ar jų vadovams. O jeigu būčiau priekaištavęs, tai P. Mašalaitis būtų galėjęs pacituoti mano žodžius ir parodyti man ir kitiems, kad esmu kaltas. Tačiau vis dėlto taip yra, kaip aš sakau. P. Mašalaitis, tikiu, buvo DBLS suvažiavime, tai jis turėtų žinoti. Atrodo, kad jis ir žino. Žino jis, žino ir tie vadinamieji provincialai.

Tai, žinoma, nieko bendra neturi su P. Mašalaičio iškeliamaisiais teigiamais pasireiškimais.

—0—

Valerija Čekauskienė, matau, irgi parašė mano adresu laiškelį, kokių, tur būt, retai gauname laikraštyje pasiskaityti.

Deja, tas laiškelis, atrodo, paveikė mane ne iš tos pusės, iš kurios autorė gal bus norėjusi. Kai paskaičiau, tai užplūdo mane atsiminimai. Kur čia neužplūs!

Ei, ei, sako, Joneli, ei, ei! Oi, kas būtų, kas nebūtų, kad tik gražiai išeitų! Tai tik nesignaibyk...

Paskaičiau šį laiškelį ir nuklydau į gimnazistiškus laikus, kai mergaitės rašinėdavo šitokius laiškelius ir vakaruškų metu, sumetusios į paštininko kepurę, siuntinėdavo savo įsižiūrėtiesiems bernaičiams, tiems, kurie įgnyba, ar tiems, kurie turėtų įgnybti... Geri buvo laikai, kaip tas Petras Vaičiūnas sakė!

Willį Brandtą, žinoma, šįkart dėl anų sukeltųjų prisiminimų palieku ramybėje. Tegu jis ir toliau laimingai sau rašinėja V. Čekauskienei padėkas, jei neturi rimtesnio darbo. Argi man gaila jo ir jo sekretorių pinigų ir laiko?

Tavo **Jonas**

Kan. Stankevičius „Tiesai“ — išeiviai nepajėgia suprasti taikos

(E) Apie taikos reikalus kalbėdamasis su „Tiesos“ korespondentu (bal. 4 d.) Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos valdytojas kan. Juozapas Stankevičius pasisakė, kad jis nuo pradžios dalyvaująs vad. taikos gynimo sąjūdyje, o didžioji dauguma tikinčiųjų taip pat buvo įsijungusi, nors, pasak kanauninko, „ne visi šį reikalą tinkamai suprato bei rėmė“ (tai vyko dėl to, kad tas sąjūdis daugiausia organizuojamas komunistinių organizacijų pasauly — E.). „Tiesos“ atstovui kan. Stankevičius dar nurodė, kad, jam dalyvavus Visuotiniame bažnyčios susirinkime Vatikane paaiškėję, kad vadinamieji egzilai (išeiviai) „taikos reikalo suprasti ir nepajėgia, ir nenori“. Dar pasidžiaugęs Popiežiaus Jono XXIII-jo įstojimu, anot kanauninko, į „taikos gynimo sąjūdį“, jis pastebėjo, kad popiežių pasveikinę Lietuvos katalikų bažnyčios vadovai — vyskupas Petras Maželis, Telšių vyskupijos valdytojas, kan. J. Stankevičius, Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vysk. vald., kan. Česl. Krivaitis, Vilniaus arkiv. vald., ir kan. Pov. Bakšys, Kaišiadorių ir Panevėžio vyskupijų valdytojas.

Skaitytojų laiškai

JAUNIMO KLAUSIMAI

Perskaičius „Europos Lietuvį“, kuriame daug prirašyta apie jaunimą ir jo „lietuvinimą“, kilo kelios mintys ir pastabos, kurios galėtų būti įdomios skaitytojams.

Pirmiausia, ką gali duoti lietuviška gimnazija? Apskritai iš M. Musteikio ir iš E. Lukšaičio straipsnių atrodytų, kad nelabai daug, ypač tiems, kurie gyvena Anglijoje. Net nežiūrint tai, kad lankymas šių gimnazijų apsunkina įstojimą į Anglijos universitetus, lietuvių gimnazijos nedaug jaunimo patraukia į bet kokią tautinę veiklą. Kaip M. Musteikis rašo, būvusių Vasario 16 Gimnazijos mokinių Vokietijos ir kitų kraštų lietuvių veikloje mažai kur begalima pastebėti. Anglijoje iš lankusių lietuvių gimnazijas mūsų spaudoje pasireiškia tik du ar trys, o iš nelankusių irgi panašus skaičius.

Reiškimasis spaudoje priklauso ne tiek nuo kalbos mokėjimo, kiek nuo įdomių temų stokos. (Kas nori mokėti rašyti, gali visuomet išmokti ar per Lituanistikos Institutą, ar pats iš vadovėlio ar iš skautų žurnalo „Budėkime“). Visiškai sutinku su Jonu, kad jeigu jaunimas domėsis lietuviškais dalykais ir jais gyvens, tai jis pradės rašyti. Atrodo, kad mūsų gimnazijos nesukelia tokio susidomėjimo, gal dėl to, kad ten lituanistika mokoma privalomai... Mūsų tėvai irgi nekelia mums tokio susidomėjimo, gal būt, dėl to, kad jie rūpinasi kitais reikalais.

Dėl Lituanistikos Instituto neakivaizdinio kurso irgi sutinku su Jonu. Ypač svarbu, kad būtų galima lengvai pasiskolinti lietuvių literatūros veikalų. Į to kurso programą įeina daugiau kaip 50 autorių. Visas jų knygas kiekvienam studentui įsigyti yra neįmanoma, tai Sąjungos skyriai turėtų įrengti bibliotekas, kur jas galima būtų pasiskolinti (taip pat turėtų laikyti Lietuvių Enciklopedijos komplektą).

Nevisai sutinku, kad kurios nors organizacijos padengtų tiesiogines kurso išlaidas, t.y. 30 dol. metinį mokestį už mokslą. Kad šis kursas būtų tikrai naudingas, reikia jam paskirti gana daug laiko — ne mažiau kaip vieną dieną į savaitę, ir tam reikia turėti kokį nors paskatinimą. Šiais laikais geriausias paskatinimas yra apsimokėti savais pinigais. (Dažnai skundžiamasi, kad tėvai nereguliariai atveda savo vaikus į šeštadienines mokyklas. Gal jie būtų rūpestingesni, jeigu mokėtų bent kelių šilingų mokyklinį mokestį).

Trumpai sutraukus, manyčiau, kad pirmiausia reikia sudominti jaunimą lietuviškais reikalais. Tai yra sunkiausia, ir tai turi atlikti tėvai ir mokyklos. Po to, reikia sudaryti sąlygas, kad jaunimas galėtų pagilinti savo žinias; čia DBLS skyriai daugiausia gali padėti. Svarbiausią dalį gali atlikti tiktai pats jaunimas — paskirti laiko lituanistikos mokytis.

A. Vilčinskas

TAZAB & CO. LTD.

22, ROLAND GARDENS, LONDON, S.W.7,

LIETUVIŲ SKYRIUS

DIDŽIAUSIA SIUNTINIŲ FIRMA PASAULYJE

Didelis pasirinkimas prekių, specialiai gamintų mūsų firmai, kurių labiausiai pageidaujama Lietuvoje. Grynos vilnos medžiagų žaketai tikro avies kailio pamušalu, tikros odos paltai ir žaketai. Moteriški nailoninio kailio paltai su specialiu šiltu pamušalu ar be pamušalo. Didelis pasirinkimas grynos vilnos medžiagų vyriškiems ir moteriškiems kostiumams, suknelėms ir paltams.

Odos. Avalynė. Apatiniai. Šveicariškos kašmiro vilnos skarelės. Pūkuotos skaros „Babuški“.

Moteriški, vyriški ir vaikiški megztiniai.

Hohner akordeonai.

Nauji puikiai iliustruoti lietuviški kainoraščiai.

Visas susirašinėjimas vykdomas lietuviškai.

NAUJI PASIKEITIMAI SIUNTINIŲ Į LIETUVĄ REIKALU

Dabar jau galime siųsti į Rusiją ir Pabaltijo Valstybes ne tik rūbus, avalynę, medžiagas, maistą ir visus kitokius smulkesnius dalykus, bet taip pat galime pasiųsti:

Auto mašinas, motociklus, dviračius, skalbimo mašinas, šaldytuvus ir t.t.

Be to, prašome nepamiršti:

1. **Duodame lengviausias išsimokėjimo sąlygas.**
2. **Pasiunčiame Jūsų pačių paruoštus siuntinius.**
3. **Mūsų sąskaitos suteiks Jums teisę gauti mokesčio nuo Jūsų uždarbio sumažinimą (Income Tax).**

Dėl visų informacijų ir kainoraščių prašome rašyti:

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421, HACKNEY RD., LONDON, E.2., ENGLAND.

Tel.: SHO 8734.

TAURAS VISADA TAURUS

TAUTIEČIAI,

jeigu jums iki šiol jau pasitarnaudavo TAURAS, tai jūs žinote, kad visada būna pasitarnaujama greit, sąžiningai ir siunčiamos tik geros prekės.

Kviečiame išbandyti visus tuos, kurie iki šiol dar nėra naudojęsi mūsų patarnavimu.

Geriausios vilnonės medžiagos paltams, kostiumams, suknelėms; nailonai, kaprona, šilkas ir kitokios dirbtinės medžiagos; patalynės dalykai; avalynė, oda; vaikų apranga ir apskritai viša, kas tik galima siųsti.

Kojinės ir rankinės siuvimo mašinos (Singer, Pfaff, Alfa); švediški ir vokiški akordeonai; elektros reikmenys, radijo aparatai; laikrodžiai (Cyma, Avia ir kitų firmų).

Parašykite, kainoraščių paprašykite, klauskite, teiraukitės, lyginkite, darykitės išvadas.

Visada jums pasitarnauti pasiruošęs

TAURAS

(A. BRIEDIS)

MAIL ORDER&PARCEL SERVICE

3, ST. DUNSTAN'S GARDENS

LONDON, W.3

ENGLAND

Tel. ACO 4374

Europos lietuvių kronika

SUMAIŠYTAS STRAIPSNIS

Atsiprašome skaitytojus, kad „Europos Lietuvio" Nr. 16 iš „Darbininkų Balso" per spausdintasis J. Vilčinsko straipsnis per neapsižiūrėjimą buvo ne taip įlaužytas kaip reikia.

Iš tikro straipsnis turi prasidėti su dabar 14 eilutę sudarančiais žodžiais „Kovo 10 d. „Tiesa" pirmame puslapyje..."

Jos turėjo būti įlaužytos pirmosios skilties gale, prieš paskutinę eilutę „šiuo metu laisvame pasaulyje..."

LONDONAS

V. SIDZIKAUSKAS LONDONE

Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. V. Sidzikauskas atvyksta į Londoną trečiadienį, gegužės 15 d., ir čia viešės iki sekmadienio. Po to vyks į Vokietiją.

METINIS SUSIRINKIMAS

Šv. Onos Moterų Draugija gegužės 5 d., 4 val., Lietuvių Parapijos salėje turės metinį susirinkimą.

GEGUŽINĖS PAMALDOS

Gegužinės pamaldos su pamokslu per visą mėnesį Lietuvių bažnyčioje bus šiokiadieniais 8 val., o šeštadieniais ir sekmadieniais 7 val.

GERAS DARBAS — DŪŠIOS PAGUODA

Ir patys pasidžiaugsite ir kitiems suteiksite džiaugsmo, atsilankydami į Londono Moterų Šalpos Draugijos „Dainava"

PAVASARIO BALIŲ.

„Dainava" visą pelną skiria vargan patekusiems tautiečiams paremti tiek šiame krašte, tiek ypač Europoje.

Todėl kiekvieno ir sveiko ir pajėgaus tautiečio pareiga jungtis į šį labdaros darbą. Atsilankę baliuje, praleisite vakarą jaukiai, linksmai ir skaniai užkandę.

Visi kviečiami atsilankyti su draugais ir pažįstamais.

Balius įvyksta Liet. Namuose gegužės 11 d., 7 val. vakaro.

Dainavietės

LONDONO LIETUVIŲ PARAPIJOS DERBY LOTERIJA

Kaip jau kelinti metai iš eilės, taip ir šįmet rengiama Derby arklių lenktynių loterija.

Bilietai platinami visose Anglijos lietuviškose kolonijose mūsų lietuviškosios bažnyčios Londone rėmėjų. Visi lietuviai, kurie bus paprašyti įsigyti jų, prašomi neatsisakyti. Loterijos pelnas skiriamas bažnyčios remontams.

Arklių lenktynės bus gegužės 29 d., 3 v. p.p., Epsom, Surrey.

Loterijoje yra keturios premijos: 15 sv., 10 sv., 7 sv. ir 2 sv. Bilietų skaičius ribotas, kad pelnas neprašoktų įstatymais numatytosios ribos. Kviečiu visus pabandyti savo laimę.

S. Kasparas

LONDONO LIETUVIŲ SPORTO IR SOCIALINIO KLUBO METINIS SUSIRINKIMAS

Balandžio 6 d. įvyko klubo metinis susirinkimas. Atidarydamas p-kas Juozas Šemeta pakvietė atkalbėti maldą. Susirinkimui vadovauti išrinkti p-ku Z. Juras, sekretorium Jonas Babilius. Į susirinkimą atsilankė ką tik atvažiavęs misijų vesti kun. Dr. Pranas Brazys, M.I.C., Marijonų vienuolijos vicegenerolas.

Klubo pajamos praėjusiais metais buvo mažesnės. Kalta šalta žiema ir patys finansiniai metai turėjo tik 10 mėnesių. Klubas 1962.II.29-1962.XII.28 turėjo pajamų 4548 svarus, o išlaidų 4358 svarus, įskaitant apmokėtą skolą apie 1000 svarų. Be to, klubo patalpose vyko lietuviški minėjimai, vaidinimai, Londono šeštadieninė mokykla naudojosi jos patalpomis, šviesa ir šilduma nemokamai. Minint Lietuvių Bažnyčios Londone 50 metų pašventinimo sukaktį, klubas išleido paskutinį 1962 metų Šaltinio numerį.

Išrinkta nauja vadovybė: pirmininku — V. Lagunavičius, sekretorium Ignas Dailidė, kasininku Jonas Domidavičius. Revizijos komisija: Z. Juras, S. Kasparas ir J. Siniušas. Klubo Taryba: Pr. Senkuvienė, A. Aleksandravičienė, V. Puidokienė ir J. Černis. Klubo turto (trustees) patikėtiniai liko tie patys: P. Bulaitis, J. Parulis, J. Šemeta ir J. Domidavičius.

Ta proga mestinas žvilgsnis į praeitį. Šis Londono klubas buvo įkurtas 1910 m. Jis keitė pavadinimus ir vietas, bet jo tikslas buvo ir tebėra: turėti vietą, kur galima susirinkti, ruošti minėjimus, švęsti šventes ir t.t.

Tačiau nuo II Pasaulinio karo užmigo to klubo sporto sekcija, ir niekas nebando jos atgaivinti. O atgaivinti būtų laikas ir esama sąlygų. Dabar jau daug turime priaugančio jaunimo, kuris, nerasdamas pagalbos mūsų klube, sportuoja pas anglus.

1924 metais klubo prieglobstyje buvo išaugusi viena sekcija. Tai šv. Kazimiero sporto klubas, kuris vėliau turėjo net 120 aktyvių narių. Jis Londone savo laimėjimais buvo labai žymus. Dar ir šiandien gali rasti pas buvusius anuometinius sportininkus įvairių laimėjimų taurių ir kitokių atžymėjimų. Po ranka turiu Lietuvoje leisto Fiziško Auklėjimo 1938 m. Nr. 7-8. Tai Tautinės Olimpijados numeris, ir jame yra nuotrauka, kaip D. Britanijos sportininkų grupė sutinkama. Kita nuotrauka — iškilmingas posėdis Karininkų Ramovėje su D. Britanijos sportininkų atstovu J. Dobrovolskiu. Iš žurnalo matome, kad sportininkai grįžo Londonan su gražiais laimėjimais: J. Gudaliauskas parsivežė dovaną už 100 km dviračiu, J. Dobrovolskis už vandensvydį, Al. Liūdžius už 1 km dviračiu, A. Česonis už 400 ir 200 metrų prabėgimą ir Puodžiūnaitė iš Manchesterio už tenisą.

Turint galvoje praeitį ir minint 25 metus nuo mūsų I Tautinės Olimpijados, šią sporto sekciją, kuri kadaise labai gražiai veikė, reiktų visomis jėgomis bandyti atgaivinti, teikiant visas galimybes jaunimui sportuoti. Be to, ar nevertėtų minint šią sukaktį surengti buvusiems D. Britanijos sporto dalyviams Tautinėje Olimpijadoje kokį bendrą suvažiavimą ar minėjimą? Daugumas jų tebegyvena mūsų tarpe, nors dalis žuvo karo metu. Yra Olimpiados dalyvių ir iš dabartinių ateivių. Man žinomas vienas, dabar gyvenąs Stoke-on-Trent. Šitoks suvažiavimas kartu būtų paskatinimas dabartiniam jaunimui burtis.

Atgaivinus sportininkus, Londono Lietuvių Sporto ir Socialinis Klubas būtų visa žodžio prasme toks. Dabar jis tik socialinis.

S. K.

BRADFORDAS

MOTINOS MINĖJIMAS

Gegužės 4 d., šeštadienį, 6 v.v., Klube rengiamas **Motinos Dienos Minėjimas.**

Programoje: V. Ignaičio paskaita ir meninė dalis, kurią išpildys jauniausias atžalynas, O. Peleckienei vadovaujant. Bus šokiai ir gera muzika.

Maloniai kviečia visas motinėles su vaikučiais, tėvelius, Klubo narius ir svečius į šį minėjimą atsilankyti

Vyties Klubo Valdyba

NORTHAMPTONAS

PAMALDOS IR MINĖJIMAS

Sekmadienį, gegužės 5 d., 12 val., Katedroje, Kingsthorpe Rd., bus šv. mišios už mūsų kenčiančias motinas. Visi atvykime.

Tuoj po pamaldų ten pat salėje bus

Motinos Dienos Minėjimas.

Jaunimas-vaikučiai tegul atsineša gėlių, kurias minėjimo metu įteiks savo mamytėms.

Kviečiame visus kolonijos gyventojus su šeimomis.

Northamptono Skyriaus Valdyba

COVENTRY

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

DBLS Coventry Skyriaus Valdyba gegužės 11 d., 6 val. vak., naujoj puošnioj City Engineer's Canteen and Social Club salėje, Foleshill Rd., rengia

Motinos Dienos Minėjimą.

Programoje: paskaita, šokiai, dainos ir loterija. Šokiams nuo 7 val. gros Johnny Rae and His Boys, veiks baras ir užkandinė.

Mielus tautiečius su pažįstamais iš toli ir arti prašom atsilankyti.

Salė yra visai netoli, iš miesto centro pasiekiama autobusu Nr. 20.

Skyriaus Valdyba

SEKMINIŲ SĄSKRYDIS

Anglijos lietuvių sąskrydžio nebereikia reklamuoti, kaip nereikėjo Lietuvoje reklamuoti atlaidų ir kermošių. Ana, kanadiškiai rengia Lietuvių Dieną, amerikiečiai visokias šventes ir kongresus ištaiso, o mes turime Sekminių sąskrydį — lietuvišką berželių šventę, kuri apjungia ne tik senas ir naujas tradicijas, bet ir visus šio krašto lietuvius.

Nors žymi dalis tautiečių išemigruoja, į Sodybą per Sekmines kasmet atsilanko beveik tas pats žmonių skaičius. Tas rodo, kad Sekminių sąskrydis darosi vis populiaresnis. Vargu šiandien besurastum Anglijoj lietuvį, kuris nebūtų dalyvavęs Sekminių sąskrydy.

Būdinga, kad, nežiūrint visų pastangų, iki šiol beveik nepasisekė pakeisti Sekminių sąskrydžio atlaidinio pobūdžio. Iš dalies gal kiek ir su gailesčiu, bet reikia pripažinti, kad, išskiriant pamaldas, jokia kita didesnio pobūdžio kultūrinė pramoga neturėjo pasisekimo. Sekminių sąskrydis yra originali lietuviškų atlaidų kopija ir, tur būt, tokia pasiliks.

Pasitaiko nugirsti, kad Sekminių sąskrydžio proga per daug suvartojama alaus ar kitokių stiprių dalykų. (Kažkas stebėjosi matęs 500 žmonių, kurie visi buvę įkaušę ir linksmai dainavę...). Tiesa, senos tradicijos nebūna pamirštos, bet ribos taip pat nebūna toli peržengiamos. Juk pagaliau ne kasdieną po visą kraštą išsiblaškę tautiečiai krūvon susieina, ne kasdien seni draugai ir giminės susitinka... Sodyboje yra buvę ir kitų tautybių (įskaitant ir anglus) subuvimų. Visi jie panašiomis progomis įsismagina. Ir dar nežinia, kuris kurį šioj srity pralenkia...

Tradicinis lietuvių sąskrydis metai iš metų darosi vis populiaresnis ir vietos gyventojų tarpe. Susidomėjimas mūsų tradicijomis ir tautiniu solidarumu darosi vis didesnis. Susilaukta gražių atsiliepimų ir vietinės administracijos žmonių, nes per eilę metų nepasitaikė nesusipratimų. Tačiau šitas susidomėjimas mus ir įpareigoja. Iki šiol gražiai užsirekomendavę, lietuviai negali sau leisti tokios prabangos, kad, pvz., dėl vieno ar kito neapgalvoto žygio visos bendruomenės geras vardas būtų pagadintas. Visų dalyvių pareiga yra žiūrėti, kad lietuviams įprastas orumas ir draugiška nuotaika būtų išlaikyta.

Lietuvių Sodyba Sekminių sąskrydžiui jau ruošiasi ir tikisi, kad šiais metais dalyvių skaičius pralenks visus buvusius metus.

Tad iki pasimatymo per Sekmines.

J. Lūža

SODYBA RUOŠIASI SEKMINĖMS

Šiais metais visos be išimties Lietuvių Sodybos patalpos skiriamos lietuviams — sąskrydžio dalyviams. Užsakymai jau plaukia, ir kambariai pradedami užpildyti.

Erdvi palapinė, kurioj bus galima patogiai išsitiesti ant šieno, jau užsakyta.

Sekminių išvakarėse bus šokiai — jaunimo linksmavakaris, grojant moderniškai kapelai. Į šokius, be saviškių, kviečiami ir visi Sodybos Klubo nariai. Tikimasi, kad jaunimas dalyvaus gausiai, nes tai yra gera proga sutikti senus draugus ir su naujais susipažinti.

Baro valandos bus pratęstos iki pusiaunakčio, o bufetas aprūpintas gėrimais ir užkandžiais.

Sekmadienį, be abejo, bus tradicinės lietuviškos pamaldos, o po jų bendras pasilinksminimas su įprastiniais programos pa įvairinimais.

CORBY

PAMALDOS

Corby lietuviškos pamaldos bus gegužės 26 d., 12.30 val., Occupation Rd.

MIRĖ

Dewsbury balandžio 4 d. po ilgos ir sunkios ligos mirė a.a. Antanas Bernatonis. Ligoninėje su pertraukomis išgulėjo kelis mėnesius, tačiau gydytojai pagelbėti jau negalėjo. Buvo nuoširdus ir mielas lietuvis.

Bradforde Velykų dieną lauke buvo rastas negyvas a.a. Edvardas Sinkevičius. Kai kurie jo kūno organai buvo policijos nusiųsti į Prestono laboratoriją ištirti. Palaidotas balandžio 23 d., dalyvaujant mažam būreliui artimųjų. Laidotuvių apeigas atliko kun. kapelionas.

J. Ks.

SKAUTIŠKUOJU KELIU

LIETUVIAI SKAUTAI Į PASAULINĮ SKAUTŲ JAMBOREE GRAIKIJON

Kas ketvirti metai Tarptautinio Biuro vis ruošiamos viso pasaulio skautų stovyklos, kurios vadinamos Jamboree. Į jas kiekviena valstybė-tauta siunčia savo skautų reprezentantų. Būdami tremtyje ir turėdami be galo daug kliūčių patekti į tokias stovyklas, vis tiek iki šiol sugebėjome atstovauti savo mielajai Tėvynei ir lietuviškai skautijai didžioj skautų šeimoj.

Kiekvienoj tokioj stovykloj užmezgame naujas pažintis, randame naujų bičiulių ir draugų, kuriems mūsų Tautos likimas pasidaro gyvas reikalas. Tasai dalykas duoda daug naudos mūsų išeivijos skautų organizacijai, ir tuo mūsų Tėvynei.

Šiais metais Vokietijos skautų sąjunga leido iš savo kontingento dešimčiai mūsų skautų dalyvauti ruošiamoje Jamboree Graikijoj. Per Anglų skautų sąjungą pasisekė vienam mūsų vadovų įeiti į Jamboree's Darbo Tarnybą (stafą). Skautų vienetą sudaro trys „Maironio" dr-vės skautai ir septyni Vasario 16 Gimnazijos skautai.

Tinkamai pasiruošti reikia daug lėšų, o prisideda ir kelionės išlaidos, kurios, žinoma, taip pat nemažos. Tai verčia mus kreiptis į Anglijoj gyvenančią lietuvišką visuomenę su nuolankiu prašymu paremti šį kilnų tikslą aukomis.

Mes galime jus, mieli tautiečiai, užtikrinti, kad šitie jaunuoliai pagal savo išgales pasistengs atlikti kiek galima gražiausiai savo ambasadorių pareigas. Nešdami trispalvę viso pasaulio skautų gretose, su gilia padėka ir pagarba prisimins jie visus geradarius ir rėmėjus, o pasaulyje vėl daugelio tautų atstovams bus priminta, kokią skriaudą dar mūsų tautai tenka pakelti, ir juos tai paskatins pagalvoti.

Aukas prašome siųsti Jamboree's Fondo Įgaliotiniui s. J. Alkiui, 32, Davis Avenue, Hunton St., London E. 1.

Iš anksto dėkojame ir liekame Tėvynės sargyboje budėdami.

Visų Jamboree's dalyvių vardu
ps. B. Zinkus,
Vietininkas

MANCHESTERIS

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Manchesterio Lietuvių Socialinio Klubo Valdyba gegužės 4d., šeštadienį, 6 val. p.p., savo Klubo patalpose ruošia

Motinos dienos minėjimą.

Programoje: paskaita, keletas dainelių ir eilėraščiai.

Po programos Klubo salėje bus šokiai, kuriems gros lietuviai muzikantai.

Manchesterio ir apylinkės lietuviai prašomi kuo gausiau minėjime dalyvauti ir tuo pagerbti savo gyvas ir mirusias mamytes. Klube vietos užteks visiems.

Klubo Valdyba

PAVASARIS BE GĖLIŲ — NAMAI BE KNYGŲ!

Naujausios knygos:

V. Kavaliūnas — Kalnų giesmė — prem. romanas, kaina 0.18.6.

V. Volertas — Upė teka vingiais — romanas — 1.5.8.

J. Narūnė — Gintaro takais — Lietuvos vaizdai eilėraščiuose — 0.14.0.

K. Grigaitytė — Rudens sapnai —prem. poezijos rinkinys — 0.14.8.

Noreika — Trys velniai — neprkl. kovų prisiminimai — 0.7.4.

K. Grigaitytė — Veidu prie žemės —novelės — 0.14.8.

T. Narbutas —Marijos šventovės Amerikoje — 0.18.6.

P. Alšėnas —Tūkstantis šypsnių —1.2.0.

Periodika, žemėlapiai, plokštelės.

Rašykite: **„Dainora", 14, Priory Rd., Kew-Surrey.**

Kviečiame pasinaudoti mūsų **Taupymo ir Investavimo Skyriaus** patarnavimu.

Jūsų sutaupos duos didžiausią pelną, jei jas investuosite į

BALTIC SAVINGS & INVESTMENTS Co.,

421, Hackney Rd., London, E.2. Tel. SHO 8734.

Taupyti galima per kiekvieną Anglijos, Skotijos ir Valijos bankus.

Grynas metinis procentas **mokamas 6%,** kas yra lygu, įskaičius nuošimčio mokestį, 9%.

Tarpininkaujame sutvarkyti palikimo reikalus.

Smulkesnių informacijų reikalu rašyti:

Z. Juras,
421, Hackney Rd., London, E.2, England.

VOKIETIJA

LIETUVIŠKI MARGUČIAI TARPTAUTINĖJE PARODOJE

Kovo 31 d.-balandžio 12 d. Muencheno priemiestyje Ludwigsfelde, kur gyvena įvairių tautybių pabėgėlių, Caritas Jugend heimo patalpose vyko margučių paroda. Ją organizavo Carito Jaunimo namų vedėjas ir pradžios mokykla. Parodą globojo darbo ministerijos socialinių reikalų referentas J. Maurer ir mokyklų inspektorius Dr. A. Fingerle.

Parodoje buvo išstatyti vaikų darželio, pradžios mokyklos ir Carito namų laisvalaikių lankytojų — daugiausia užsieniečių — vaikų darbai. Pavaizduota įvairūs kiaušinių marginimo būdai ir dažymas. Vienas kambarys buvo skirtas atskirų tautybių — rusų, ukrainiečių, vengrų, čekų, jugoslavų, lenkų, latvių, vokiečių ir lietuvių — margučiams. Nors ir negausūs buvo kai kurie margučių rinkiniai, bet ir iš jų jau galima buvo pastebėti atskirų tautybių skirtingumus, panašumus ir įtakas. Paroda gražiai, estetiškai buvo sutvarkyta, turtingai dekoruota pavasario ir velykiniais simboliais, vaikų piešiniais ir net gyvais, tik išriedėjusiais, viščiukais, kurie turėjo kiekvienam priminti, kas tuose išmargintuose kiaušiniuose slepiasi.

Reikia pasidžiaugti, kad Muencheno Liet. Moterų Klubo ir Ludwigsfeldo lietuvių jaunimo rūpesčiu bei darbu lietuviškų margučių skyrius buvo pats turtingiausias ir margučiais ir gražia dekoracija taut. audiniais, juostom, rūtų šakelėm, kurių ornamentika tokia ryški ir margučių raštuose. Užtai Sueddeutsche-Zeitung, aprašydamas parodą, pailiustravo ją vien tik mūsų margučių nuotrauka; užtai lietuviški margučiai kėlė didelį susidomėjimą gausių lankytojų tarpe; užtai ne vienas margučių rinkėjas užsisakė jų savo kolekcijoms, kuriose iki šiol nebūta nė vieno lietuviško margučio.

Paroda buvo labai gerai išreklamuota. Ją aplankė tūkstantinės minios miuncheniečių. Mokyklos atvykdavo organizuotai. Apie parodą skelbė radijas, rašė laikraščiai, rodyta ji televizijoj. Šios parodos ir ypač lietuviško skyriaus pasisekimas yra didelis atpildas Muencheno moterims ir jaunimui, trumpu laiku, su dideliu atsidėjimu marginusiems kiaušinius ir rinkusiems juos po namus palaikytus iš senesnių laikų. Didelė padėka tenka ir kun. J. Dėdinui, kuris, net iš vasario 16 gimn. Huettenfelde, paskolino parodai meniškai atliktų, keletą metų rinktų lietuviškų margučių rinkinį.

Ši paroda nejučiomis paskatino miuncheniečius lietuvius ir savo velykinį stalą papuošti gražiais, vašku margintais ar išskutinėtais, svogūnų lukštais, medžių žievėm, žolėm dažytais margučiais. Smagu buvo stebėti mūsų jaunuosius ir net jauniausius, kai jie, susirinkę „talkon", su dideliu noru ir gražiai margino kiaušinius pirmiausia parodai, po to mūsų ligoniams sanatorijoj ir seneliams prieglaudoj.

Šį gražų paprotį — mūsiškai marginti velykinius kiaušinius ir juos dovanoti, — vietoj pirktų šokoladinių, — kaimynams, draugams, besilankant vieniems pas kitus, reikia palaikyti ir toliau. Tai yra ir labai sėkminga taut. auklėjimo priemonė vaikams.

A. G. — (ELI)

ESTŲ NAMAMS LONDONE REIKALINGAS PATALPŲ PRIŽIŪRĖTOJAS

(Vyras ar moteris)

Nemokamas butas (1 kambarys, virtuvė ir vonia), įskaitant šildymą ir šviesą. Dėl atlyginimo tariamasi. Dar galima papildomai užsidirbti, laikant kavos bufetą. Prašau rašyti sekretoriui:

Mr. T. Reigo,
18, Chepstow Villas, W.11.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Great Britain by the Lithuanian House Ltd., 1 Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.

Gegužės 18 d., 6.30 val. p.p., Grandstand Hotel, Nottingham Rd., Derby, LSS Anglijos Rajono „Budėkime" žurnalas ruošia

Literatūros vakarą,

kurio programos atlikti yra pakviesti D. Britanijoje gyvenantieji rašytojai. Programoje taip pat dalyvauja lietuviai solistai, Londono Lietuvių Choras, Londono, Manchesterio ir Nottinghamo tautinių šokių šokėjai.

Po programos šokiams gros geras džiazas.

Kviečiami visų kolonijų lietuviai!

GEGUŽĖS 11 D., ŠEŠTADIENĮ, LIETUVIŲ NAMUOSE, 1, LADBROKE GARDENS, W.11, ĮVYKSTA

L.L.M. „DAINAVOS" SAMBŪRIO RUOŠIAMAS

Pavasario Balius

VISI KVIEČIAMI DALYVAUTI. GROS PUIKUS ORKESTRAS. VEIKS BUFETAS. TURTINGA LOTERIJA IR KIT.

Staliukai užsakomi iš anksto tel. Park 2470

Pradžia 7 v.v.